

maandschrift

voor

bijenteelt

verschijnt maandelijks
61e jaargang november 1959 no. 11

Ik zou zo graag op **5** december...

Het nieuwe boek: Een korf vol bijen (zie boekbespreking in het septemnummer) f 7,90
De nieuwe bijen-poeket: Leven zonder slaap (zie bespreking in dit nummer) f 1,50
Een observatiekast, waarin ik het leven der bijen en hun taal van dichtbij kan bestuderen, met handleiding.
2-raams, ongeschilderd en zonder glas f 22,50
3-raams, ongeschilderd en zonder glas f 25,—
Tien kastkaarten, waarop ik de hele geschiedenis van mijn volken in het nieuwe jaar kan aantekenen f 1,—
Een uitlaatbord, met bijenuitlaat, om de honing van mijn volken te kunnen afnemen zonder bijen omhanden te hebben en zonder gevaar voor roverij f 3,40
Een zesraamskastje voor het toepassen van de moderne bedrijfsmethoden, met dekplankjes, voerbak en zinken dak, zonder ramen f 22,50
Een drieraamskastje om bruidszwermen te voorkomen volgens de methode Driessen-Eekman f 10,—
Een nieuw draadrooster om van elke geringe dracht te kunnen profiteren f 3,10
Een biasbalg-beroker die zo lekker lang blijft doorbranden f 6,—
Een nieuwe rookblazer, waarvan het gewicht niet op de tanden rust, doch met een koordje om de hals gedragen wordt f 7,60

Een bijenkap omdat mijn oude versleten is en die ik ook eens kan gebruiken als ik bezoekers op de stal krijg f 4,50
Of een bijensluis, die zo lekker luchtig is bij het behandelen van de volken f 5,50
Een paar bijenhandschoenen van leer f 8,—
Een nieuwe raampjeslichter met schraapbeitel om was en voorwas van kasten en raampjes te verwijderen f 1,—
Een merkapparaat „Stella” opdat ik niet meer zo lang naar de koningin hoef te zoeken f 2,50
Een meerfuk met merkbuis, om de moeder van de raten te vangen zonder dat ik haar met de vingers behoeft aan te raken f 5,—
Een voerbak voor de spaarkast zoals beschreven in de „Bijenteelt-beeldroman” f 7,50
Een tweeraams slinger, zodat ik kan slingeren op elk moment dat mij schikt f 80,—
Een handkolbtoestel om mijn heidehoning slingerbaar te maken f 17,—
Een nieuwe dubbele honingzeef om mijn honing volgens de regels van de kunst te zeven f 6,—
Een bijensplendje om op mijn jas te steken f 1,25
EN VOOR MIJN VROUW:
Een pot hoogglanswas voor de meubelen f 0,70
en een bijenbroche f 1,25

GAARNE ZENDEN WIJ U GRATIS ONZE PRIJSCOURANT — AL ONZE PRIJZEN ZIJN VRIJBLIJVEND

Tel. 2863

Giro 823276

Goede dingen, Bijenhuis - Wageningen

BOEKBESPREKING

Bees are my Business, by Harry J. Whitcombe with John Scott Douglas, uitgegeven in Londen door Victor Gollancz Ltd. 1956.

Het is te hopen, dat dit meeslepende en met vaart geschreven boek in handen komt, niet alleen van fruitkwekers en zaadtellers, maar bovenal van hoge en leidinggevende functionarissen van land- en tuinbouw en van allen, die daarbij een voorlichtende taak hebben. Nimmer zal op meer overtuigende en prettige wijze aan de hand van de praktijk, zowel als door de beschreven proeven worden aangetoond van hoeveel belang bijen voor de bestuiving zijn en dat het nut van de bijenteelt in die sector moet worden gezien en niet moet worden afgewogen naar de opbrengst van honing en was.

De schrijver vertelt op meesterlijke wijze zijn levensloop, hoe hij, nadat de „beefever” hem al op zijn zevende jaar te pakken had gekregen, zich van arm werkstudent met 1000 + 1 baantjes, wist op te werken tot vooraanstaand en welvarend beroepsimker, verhuurder van bijenvolken, leverancier van koninginnen en pakketbijen naar alle delen van Amerika en daarbuiten, gelijktijdig baanbrekend werk verrichtend in de organisaties en op het terrein van praktisch onderzoek. De lezer wordt er wel grondig van doordrongen dat het pad van de beroepsimker (ook dat van de amateur!) niet altijd over rozen gaat. Desondanks straalt door het vele werk een heerlijk optimisme en een geest van vertrouwen in de toekomst, die — vooral voor ons, gezien de moeilijkheden waarmee wij thans worstelen — weldadig aandoen.

Voor de niet-deskundige lezer vlecht de schrijver op aardige wijze de belangrijkste zaken uit het bijenleven in zijn betoog. Het boek is geenszins een handleiding voor bijenhouders, doch bestrijkt een veel breder terrein, daarbij een goed inzicht gevende in de veranderde opvattingen t.a.v. het nut van de bijen en de rol van de imkerij in het agrarisch bestel. Het is zo eerlijk en warm menselijk geschreven en de schrijver weet al direct in zijn eerste hoofdstuk (Mijn Klanten Hebben Altijd Gelijk) de lezer zo te boeien, dat men zal trachten het boek in één adem uit te lezen. De 12 foto's, waarmee het is geïllustreerd zijn van uitstekende kwaliteit.

H. G. M.

Leven zonder slaap. De samenleving van de bijen, door F. J. Pootmann; vertaling P. J. Blommaert; bewerkt door Dr. W. P. Postma; foto's van Harold Doering. Uitgave J. M. Meulenhoff, Amsterdam.

Het is zeer verheugend, dat nu alweer een uitgeefster het heeft ondernomen een bijenboek het licht te doen zien. In een aantrekkelijke pocket-uitgave van de bekende Meulenhoff-serie is dit boekje verschenen.

De inhoud geeft voor ons, bijenhouders, niet veel nieuws, maar dit werkje zal een zeer nuttig propagandamiddel kunnen blijken, om onze geleerden te helpen versterken. De leek, die het ter hand neemt, zal van de ene verbazing in de andere vallen en misschien tenslotte bij ons terecht komen. Hij leest hier over het wonderlijke, geordende leven der bijen, die zich bij elke situatie aanpassen en zich meteen omschakelen als de toestand verandert. De schrijver is er bepaald in geslaagd een brokje natuur te schilderen, de samenhang van plantenbloei en bijencapaciteiten weer te geven. De bedoeling van dit geschrift is niet om het imkeren te onderwijzen, want mocht een lezer door dit insectenleven „gegrepen” worden en de behoefte voelen er zich mee te gaan bezighouden, dan zijn er talloze technische werken die hij

hierna kan raadplegen. Het allereerste en allerbelangrijkste is, dat de ogen voor de gebeurtenissen in de korf worden geopend. Hoe velen zijn er niet, die graag een „hobby” zouden willen hebben, maar niet weten wat te ondernemen. Het lezen van dit genoeglijke verhaal kan wellicht velen helpen.

De schr. is bepaald ingesteld geweest op een lezerskring, die van de bijen niets afweet. Bijenmensen zullen hier en daar wel eens een twijfelachtige voorstelling van zaken vinden, die echter niet zo gevaarlijk is dat een leek een verkeerde indruk ervan zou krijgen. Geeft dit boek dan ook aan een ieder te lezen die van de natuur houdt en de vereniging zal leden winnen.

Behalve door enige tekeningen van onderdelen van het bijenlichaam, is het boekje verlicht door 23 meesterlijke foto's van Harold Doering, waarvan wij i.h.b. werden getroffen door de foto van een bijen-ei op een stukje nylonkous. Het nylonweefsel is zo sterk vergroot, dat het wel kippengaas lijkt; in verhouding is dan de maat van het ei een klein worstje. Het laatste hoofdstukje van het boek is door de fotograaf geschreven. Daarin geeft hij enige nuttige aanwijzingen tot het zelf vervaardigen van dergelijke macrofoto's.

H. P. Doebele ontwierp de smaakvolle omslag.

H. C. M.

van Horen en Zien

DE STILLE VERWONDERING

Dit zou de titel van een boek kunnen zijn. Van een rustige wat psychologische roman. Doch dit zal ik u niet aandoen. Het gaat hier even over mijn stille verwondering en wel over het weer van dit jaar 1959 tot nu toe. Een winter die geen winter was, een zomer die sinds het vroege voorjaar tot nu toe, we schrijven medio oktober, één lange zomer was. Ik weet wel voor velen een te lange, een te droge zomer; vooral de landbouw en de veehouderij in verschillende streken van ons land ondervonden er zeer ernstige gevolgen van. Maar toch ook daar een stille verwondering want in acht genomen de dorre toestand van het weiland, was de melkgift, nogmaals naar verhouding bezien, ongedacht goed en nog nooit is van de door de droogte diep gescheurde akkers de tarweoogst zo veel en zo goed geweest.

Doch voor zover het ons niet rechtstreeks raakte bemerkten wij de zorgen en tegenslagen van anderen niet. Zo zijn wij mensen. We hoorden er wel van maar het greep ons niet aan en hebben we ons vooral de laatste maanden reeds verwonderd dat het altijd mooi weer was, dat wij zulke goede honingooigsten hadden en dat onze bijen tot in oktober maar volop stuifmeel blijven vliegen en de koninginnen nog steeds aan de leg zijn. We zijn stil verwonderd. We begrijpen het niet. Aan het aanzienlijk korten van de dagen en het licht verkleuren van het blad der bomen zien we dat het eigenlijk herfsttijd is. Op de dag is het echter zomer en we plukten ons overvloedig winterfruit bij 23 graden. We hebben onze bijen afgevoerd onder de meest ideale omstandigheden. We gaan met sterke volken de winter in. De winter? Weet u het, dan weet ik het of het winter wordt. Laten we dus spreken van de wintertijd.

We willen hopen dat het met onze bijen volgend jaar weer zo goed mag gaan, maar dat het voor de velen die er schade en verdriet, door het sterven van vee van hebben ondervonden, niet meer zo droog zal zijn. Graag winnen we dan daarvoor de helft van de honing van nu. U toch ook? Natuurlijk.

De imker en zijn bijen

De balans

Uitstel is ook hier geen afstel. Vorige maand heb ik deze penibele kwestie uit moeten stellen voor het verslag van de Nationale Honingtentoonstelling.

Ik geef u deze maand het resultaat van enkele aantekeningen, die ik in de loop van het jaar over mijn werkzaamheden en uitgaven — betreffende de bijen — heb gemaakt. Er zitten wel enige bezwaren aan, dat heb je altijd als je iets extra goed wilt doen. Het is niet mijn bedoeling om de cijfers van uitvoerig commentaar te voorzien, maar terwille van goed begrip een paar opmerkingen.

1. De cijfers dienen in de eerste plaats om **enig inzicht** te krijgen in de verhouding tussen inkomsten en uitgaven, zonder dat daar een boekhouding voor nodig is. Het is dus niet de bedoeling de winstgevendheid van bijenhouden aan te tonen. Ik heb zelfs rente en afschrijving niet berekend. Kasten gaan nl. zowat een mensenleven mee.
2. Niet alle posten kon ik precies opgeven, omdat bijv. nog niet alle honing verkocht is. De honing voor eigen gebruik is voor dezelfde prijs berekend.
3. Er is niet op halve centen of minuten uitgeknobbeld, omdat dit voor ons doel geen zin heeft.
4. De stand bestond uit 4 grote volken en 3 kleine. De methode is niet toegepast zoals het behoort, zoals u kunt lezen.
5. U ziet: er is geen voorjaarssuiker en ook geen kunstraat nodig geweest.
6. Zie „De Imker en zijn Bijen” in het decembernummer van 1958 en u weet, wat van u, lezer, verwacht werd en wordt.

Inkomsten

4 volken verhuurd	f 20,—
68 pond honing à f 1,20	„ 88,40
oude was en zegels	„ 21,50
	f 129,90

Uitgaven

Contributie	f 6,50
transport naar fruit	„ 8,—
transport naar framboos	„ 3,75
najaarsuiker	„ 56,—
flacons e.d.	„ 9,50
	f 83,75

Dat zijn dan de cijfers. De een zal er tevreden mee zijn, de ander zal minachtend zijn schouders ophalen.

Hier volgt nu een overzicht van de werkzaamheden die geschied zijn en die meegewerkt hebben om vermeld resultaat te halen.

19 april: Tweede broedbak gegeven en volken verenigd, zodat 4 honingvolken op 2 bakken overbleven. Duur der werkzaamheden 1.15 uur.
15 mei: Eerste oogst zeer matig. Eén volk bleek moerloos. Een raam met eitjes gegeven. Geen enkel volk had ook maar de minste zwermneiging. Werktijd 2.10 uur.

23 mei: Controle op doppen: geen enkele. Werktijd 10 minuten.

2 juni: Besloten toch nog kunstzwermen te maken, ofschoon geen doppen aanwezig waren. Eén volk behandeld, resultaat één kunstzwermer. De bijen waren zo lastig, dat ik besloot er mee te stoppen. Werktijd ½ uur.

16 juni: Doppen gebroken in het moerloos gemaakte volk. Kunstzwermer nagezien. Andere volken geen zwermplannen. De jonge moeder, die uit de eitjes was gekweekt (zie 15 mei), was aan de leg. De 3 volken, waarvan geen kunstzwermer genomen, nu een honingkamer gegeven. Werktijd 40 minuten.

18 juli: Honingkamers geslingerd. Volken nagezien. Geen zwermneiging. Werktijd 3.20 uur.

25 juli: Klein zwermpje geschept in

de stad en in een zesraamskastje gedaan. Werktijd 25 minuten.

7 september: Klaargemaakt voor invoeren, ramen opgeborgen. Eenmaal gevoerd. 6 volken 1½ uur.

14 september: Tweede maal gevoerd, 6 volken, waarvan 4 grote en 2 kleine. Werktijd ½ uur.

25 september: Laatste keer gevoerd. ½ uur.

3 oktober: Afgewerkt. Voerbakken schoongemaakt en opgeborgen. 1 uur.

In totaal heb ik dus 11 keer naar de bijen gekeken en eraan gewerkt. Alles bijeen heeft dit 12 uur gekost. Dit is de eerste keer na jaren, dat ik van de Aalster-methode ben afgeweken. Voorstanders zullen zeggen, dat hier de oorzaak ligt van de vrij matige oogst. Tegenstanders zullen misschien menen, dat hier de reden ligt van de dragelijke oogst. Het is niet mijn bedoeling hierover in discussie te treden. We hadden afgesproken dat we een en ander zouden noteren. Dat heb ik gedaan.

Het belangrijkste is, dat anderen nu ook eens hun gegevens beschikbaar stellen. Ze mogen gerust beter, maar ook gerust minder mooi zijn.

Een opmerking nog: het reizen zelf heb ik niet meegedaan; ik kon daarvoor dus geen tijd opgeven.

HONING- EN WASKEURING TE GRONINGEN

Evenals verleden jaar werd ook thans weer in combinatie met een bloemenshow in de veiling „t Noorden” een tentoonstelling van honing, was- en imkersartikelen gehouden. Deze maal was de Kring Groningen de initiatiefneemster, de vorige keer werd ze georganiseerd door de afd. Groningen. Dit maakte evenwel weinig verschil: het werk moest toch verricht worden door de „stadgers”. Het aantal inzendingen was iets minder groot dan in 1958, maar de kwaliteit was zienderogen vooruit gegaan. In totaal moesten 33 monsters gekeurd worden, waarvan 14 vloeibare, 10 gekristalliseerde en 3 raathoning benevens 6 monsters was. Op de monsters vloeibare honing viel zeer weinig aan te merken: 5 van de 14 kregen het maximum aantal punten, op de rest moest iets gekort worden, wegens de aanwezigheid van een enkel vuiltje of een randje schuim. Ook was het niet iedereen gelukt de luchtblaasjes uit de heidehoning te verwijderen. De gekristalliseerde honing was vaak te laat in de potjes gedaan, waardoor ze nog niet vast genoeg geworden was. Hier waren maar twee nummers uit te halen die 100 punten waard waren.

De raathoning was niet onberispelijk: niet alle cellen waren gevuld en verzegeld, de kleur liet nog al iets te wensen over en in één monster zat zelfs gewapende kunstraat.

Onder de 6 wasmonsters was er maar één met een onberispelijke kleur en constitutie. Meestal gebruikt men óf verkeerd raatwerk óf verkeerd water waardoor de kleur bedorven wordt.

Uitslagen: een eerste prijs voor vloeibare honing R. Kruize, Stadskanaal; N. Brakels, Westernieland; M. J. Reinders, D. W. de Boorder en H. de Jonge, alle drie Groningen.

Klasse gekristalliseerde honing: 1. R. Kruize, 2. M. J. Reinders, 3. N. Zeldenrust te Ulrum.

Klasse raathoning: 1. M. J. Reinders, 2. W. Bakker, Musselkanaal.

Was: 1. R. R. de Groot, Groningen, 2. R. Kruize.

Namens de jury A. S. Planting.

Catalogus voor Pijprokers

INLEIDING

„Er zijn evenveel typen tabak als er mensen zijn” heeft een groot tabakskenner gezegd. Inderdaad... er is sportieve tabak... en er is tabak om aandachtig weg te blazen boven een goed glas wijn... er is pittige mixture (voor de pijp met kleine kop)... en er is de klassieke baai voor de rustige roker (in zijn daagse pijp met grote kop)...

Het aantal merken is momenteel echter te groot en te onduidelijk geworden. Wij willen U daarom deze Catalogus van Pijptabak voorleggen: een Selectie van een aantal van de beste en meest constante pijptabakken, die nu in Nederland verkrijgbaar zijn, en wij willen u iets vertellen over de aard en samenstelling daarvan.

Doe uw vondst op uw gemak en... weloverwogen.

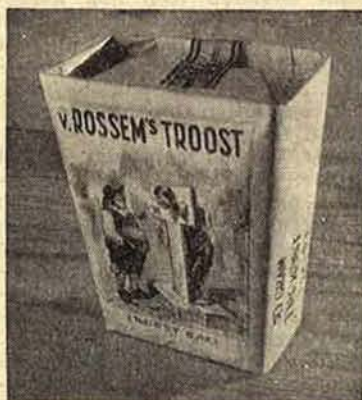

SCHIPPERS - individuele smaak

Geheel afwijkend van alle andere bekende mélanges (nl. door gebruik van bepaalde oosterse kruiden i.p.v. saus) zijn smaak en geur van de „Schipperstabak”. Rook deze zeer kruidige tabak langzaam in een middelgrote pijp, waarbij het unieke aroma het best tot zijn recht komt. Bevalt de zachte smaak u - dan bent u o.a. in gezelschap van veel Zwitsers en Luxemburgers. In plastic tipper 95 ct.

TROOST - rijp en rustig

Troost is een der meest beroemde en constante merken in Nederland, maar ook ver overzee, b.v. in de U.S.A. geliefd en bekend geworden. De tabak is rijp en rustig van smaak, beslist zacht op de tong, bevat veel White Burley en Maryland, „married” (zoals de mélangeur zegt) met geurige typen echte Java en Sumatra. Troost trekt prettig in elke pijp. Verpakt in de beroemde tapse pakjes, baai 80 ct, krul 90 ct.

TABA - milde heerenbaai

Het lichte, frisse aroma van deze milde heerenbaai berust op een zeer zorgvuldige menging van 18 verschillende tabakstypen. Taba bevat o.m. Burley, Maryland en de authentieke „herderstabakken” uit Zuid-Amerika zoals Rio Grande en Paraguay. Verpakt in handzame (witte) tipper f. 1.-.

POORTERS - cigarro leaf

Edel als 'n oude bourgognewijn, samengesteld uit de beste tabakken van Java en Sumatra, van Havana en Brazilië. Evenals wijn moeten zij langzaam rijp worden - „agen” - om daarna, op beproefde wijze te worden gemengd, gekorven en geëest totdat de tabak „knispert” in de hand van de mélangeur. Een bijzonderheid is dat deze tabak moet kunnen blijven „ademen” en daarom uitsluitend in papier (of hout) kan worden verpakt. f 1,40, en f 1,-.

ALBION - English mixture

De echte Engelse mixture heeft het aroma van reizen over de zeven zeeën en thuis komen bij een knappend houtvuur... Albion-mixture geeft met ieder trekje een nieuwe smaak doordat het vuur a.h.w. van blad naar blaadje trekt. Albion-tabak is koel en slow-burning, wordt strikt naar geheim oud-Engels recept gesausd en gemélangeerd uit o.m. zuivere Virginia's. In de originele blauwe buidel-tjes, met praktische roll-top sluiting f. 1.-.

De 51e honing-, was- en bijenmarkt te Eerbeek was weer een succes

Voorzitter Boesveld kon bij de opening vele aanvoerders van honing en bijenvolken welkom heten op deze 51e markt. Ook de juryleden, die al een flink stuk werk achter de rug hadden en dr. Minderhoud die voor het laatst als rijksbijenteeltconsulent in functie aanwezig was, alsmede de leden van muziekvereniging „De Eendracht” werden welkom geheten. „Onze voorgangers”, aldus de voorzitter, „hebben hier in Eerbeek een goede markt weten op te bouwen en het is ons ieder jaar weer een genoegen haar opnieuw te organiseren. Deze markt, die tot ver in de omtrek, ja zelfs in het gehele land bekend is, geniet het vertrouwen van aanvoerders en kopers. Van harte welkom dus, ook zij die hier dit jaar voor het eerst zijn”. Door de medewerking van de heer Van Zadelhoff is een wens van ons in vervulling gegaan. De verhoging in de zaal is weggebroken, zodat iedereen gelijkvloers staat en iedere verkoper dezelfde kans heeft.

De aanvoer is groot en van prima kwaliteit en zeer gevarieerd zodat er voor elke smaak wat aanwezig is. De voorzitter wenst kopers en verkopers een goede markt.

De muziekvereniging zet een mars in en de bezoekers stromen het gebouw „Eerbeeks Belang” binnen. De 51e markt is geopend.

Aanvoer honing: Door het zonnige voorjaarsweer en de dito zomer, was een flinke aanvoer van bloemenhoning te verwachten en inderdaad was koolzaad- en moerasandjviehoning goed vertegenwoordigd. Hoewel we van de heide geen grote verwachtingen hadden was hiervan toch een flinke aanvoer, zowel in de raat als in potten.

De kwaliteit van de honing was voor het overgrote deel prima.

Door 26 aanvoerders werd een partij honing aan de markt gebracht die verre de aanvoer van de laatste jaren overtrof, nl. 2014 pond zomer- en heideraathoning en 2493 flacons zomer- en heidehoning. Dank zij het tijdig aanvragen konden we ieder aan een bescheiden plaats helpen.

Aanvoer bijenvolken: 4 kasten en 28 korven. Dit is wel eens veel meer geweest.

De honingverkoop en prijzen: Direct na de opening was de zaal te klein om alle bezoekers te bergen.

Zoals ieder jaar was de vraag naar heidehoning weer enorm groot. Vooral 1e soort heideraathoning werd ondanks de fantastische prijs f 3,50 per pond in flinke hoeveelheden verkocht.

Ook de heidehoning in flacons was een zeer gewild artikel en kwam tot een prijs van f 2,— tot f 2,25 per flacon. Veel minder was de vraag naar bloemenhoning, al werd na de middag hiervan ook tamelijk verkocht. De prijzen hiervan varieerden van f 1,35 tot f 1,75 per flacon.

Zomerraathoning was niet in zo'n grote hoeveelheid aanwezig en werd tamelijk vlot verhandeld voor f 2,— tot f 2,50 per pond.

Prijzen dus die er zijn mogen.

Toen de eerste bezoekersstroom weg was, werd het tijdens het middaguur rustig, maar tegen twee uur kwamen de kopers in groten getale terug en in de loop van de middag was de aangevoerde honing reeds flink verminderd, terwijl de prijzen, die 's morgens gemaakt waren, behoorlijk gehandhaafd bleven.

Handel in bijenvolken: Hierin was weinig handel. Er werden 2 7-raams kasten verkocht voor een prijs van f 20,—.

Totaal werden 6 korven verkocht tegen een prijs variërend van f 15,— tot f 17,50.

De keuring: De jury, bestaande uit de heren Van Aanholt uit Brummen, Van Aarst uit Wageningen, Maagendans uit Arnhem, Pannekoek uit Hoenderlo en Verhoeven uit Beekbergen, had een moeilijke taak te vervullen. Door de grote aanvoer nam de keuring veel tijd in beslag zodat men niet tijdig klaar kon zijn en de opening van de markt een kwartier later plaats vond dan de bedoeling was.

De keuring is echter uiterst serieus geschied en de prijzen zijn dan ook zeer zeker op de juiste plaats gekomen, zodat de kleine vertraging bij de opening wel gerechtvaardigd was.

Van 26 inzendingen moesten steekproeven genomen worden en nauwkeurig onderzocht en vergeleken worden, zodat uiteindelijk van iedere rubriek de besten overbleven. In de rubrieken „Prachtigste heideraathoning” en „Zuiverste bloemenhoning”, werd een extra tweede prijs toegekend omdat anders loting de beslissing moest brengen.

Gratis verloting: Deze verloting heeft tot doel de honingverkoop te stimuleren. Wanneer de koper minstens twee pond raathoning of twee flacons honing kocht ontving hij een bon voor deelname aan een gratis verloting van uitsluitend honing. Deze honing was geschonken door de inzenders. Er was aan onze oproep goed gehoor gegeven, want in totaal werden voor deze verloting geschonken: 82 flacons en 16 ponden raathoning. Deze gratis verloting viel bij het publiek zeer in de smaak.

Jammer was het echter dat in de loop van de middag door enkele verkopers zonder meer bonnen werden weggegeven. Gelukkig werd het tijdig door de mensen die met deze verloting belast waren, ontdekt en kon er een stokje voor gestoken worden, voordat de organisatie hiervan in de knel kwam.

Mochten we dit nog eens vaker doen, lever dan uw bonnen in en geef ze niet zo maar weg!!

Afscheid dr. Minderhoud: Tijdens de koffietafel had-

De eerste prijs voor bijenvolken wordt toegekend

(foto Maagendans)

Dr. Minderhoud tijdens de markt
in gesprek met voorzitter Boesveld
(foto Maagendans)

den we dr. Minderhoud in ons midden. Dr. Minderhoud is in Eerbeek een zeer geziene gast. Bijna gedurende zijn gehele ambtsperiode was hij ieder jaar op de markt aanwezig. Vele malen als jurylid.

In deze besloten kring van bestuursleden van de afdeling Eerbeek en juryleden werd door de voorzitter aan dr. Minderhoud dank gebracht voor het vele, wat deze voor de bijenhouderij in het algemeen, maar in het bijzonder voor wat hij voor de afdeling Eerbeek heeft gedaan.

De voorzitter sprak de hoop uit dat het dr. Minderhoud gegeven is om nog vele jaren in goede gezondheid van zijn liefhebberijen te kunnen genieten. Hierna memoreerde dr. Minderhoud in korte trekken hoe de markt was, toen hij voor het eerst in de jury zat, hoe er toen gekeurd werd en welke wijzigingen op zijn verzoek hadden plaatsgevonden. „Het accent is helemaal verschoven naar de honingmarkt”, aldus dr. Minderhoud en hij vindt dat juist, omdat voor de honing in de eerste plaats afzetmogelijkheden moeten zijn. Hij sprak de wens uit dat de Eerbeekse markt zich op deze manier zal weten te handhaven.

Deze markt is goed geslaagd. Er zijn goede prijzen gemaakt en er is veel verkocht. Hartelijk dank aan allen die aan het welslagen van deze markt hebben meegewerkt.

Namens het bestuur van de afd. Eerbeek
A. H. VERBEEK, secr.

Prijswinnaars: Grootste inzending raathoning: 1. M. L. Bieleman, Empe; 2. G. Weekhout, Eibergen. Grootste inzending flacons: 1. K. Kussendrager, Gorredijk; 2. M. L. Bieleman, Empe. Mooiste heideraathoning in raampjes: 1. H. van Reen, Tonden; 2. K. Kussendrager, Gorredijk en A. Zwijnenberg, Eerbeek. Mooiste heide korfhoning: 1. H. Boesveld, Eerbeek; 2. H. Brulleman, Breukelen. Mooiste bloemenraathoning: 1. J. F. Verhoeven, Beekbergen; 2. niet toegekend. Zuiverste heidehoning in flacons: 1. Swieters, Dedemsvaart; 2.

G. Wessels, Varsseveld. Zuiverste bloemenhoning in flacons: 1. A. H. Verbeek, Eerbeek; 2. G. J. Hissink, Hengelo-G. en Slotboom, Eibergen. Beste korfvolk: 1. Van Voorst, Dieren; 2. Van Oorspronk, Loenen (Vel.). Beste kastvolk: 1. A. van Reen, Eerbeek; 2. A. J. Zwijnenberg, Eerbeek. Best gesorteerde inzending imkersartikelen: 1. Bijenhuis, Wageningen; 2. niet toegekend.

KRAINER KRAAM

EVEN REKENEN....

De volkjes voor Schiermonnikoog worden bij voorkeur in het begin van de week verzonden voor zover ze via Oostmahorn gaan. Hoe mikken we het nu uit om de volkjes op het juiste tijdstip klaar te hebben?

Eenvoudig door de teelt ook in het begin van de week in te leiden. Van het inhangen van de raat waarin de eitjes moeten worden gelegd, die voor de teelt zullen dienen, verloopt namelijk precies 3 weken. Het schema ziet er zo uit:

Dinsdag: uitgebouwde, weinig bebroede raat in het teeltvolk hangen.

Donderdag: deze raat is belegd.

Maandag: de eitjes zijn eendagslarfjes geworden. We hangen het raam in het moerloze en zo mogelijk zwermrijpe volk, dat de doppen moeten aanzetten.

Vrijdag: (10 dagen na bovengenoemde maandag.) De doppen zijn klaar voor verdere behandeling.

Zondag: de jonge koninginnen worden geboren.

Dinsdag: de bevruchtungskastjes verzenden naar Schiermonnikoog.

Ook voor verzending via Groningen (dinsdag en vrijdag) is het van belang dit schema aan te houden. De teelt die op dinsdag bij schipper Boersma in Groningen moet zijn, moet dus op de maandag 3 weken daarvoor worden ingeleid.

BELANGSTELLING VOOR SCHIERMONNIKOOG VERDUBBELD

In 1958 werden 86 volkjes ingezonden naar ons bevruchtungsstation. In 1959: 159 volkjes, afkomstig uit de volgende provincies:

Groningen	5
Friesland	1
Drenthe	20
Overijssel	63
Gelderland	34
Utrecht	—
Noordholland	28
Zuidholland	—
Zeeland	3
Noordbrabant	5
Limburg	—

Friesland en Groningen, die voor de verzending in zo'n gunstige positie verkeren, slaan geen best figuur. En Utrecht en Limburg, die op het gebied van de honinginzendingen op onze Nationale Honingtentoonstelling vooraan plegen te staan, ontbreken geheel, evenals Zuidholland. Er zijn op Schiermonnikoog darren voor véél meer volkjes! Onze dank aan de heer Kruyer, die het station in 1959 weer op voorbeeldige wijze beheerde en die de volkjes met nimmer aflatende toewijding verzorgde.

De beheerder van ons bevruchtungsstation, de heer H. Kruyer.

KRAINER OF CARNICA? LACHGAS

Door ziekte gedwongen, heb ik enige maanden geen gelegenheid gehad reeds beloofde bijdragen voor het maandschrift te leveren. De belangrijkste bijdragen zouden zijn: 1. Artikelen over kunstmatige inseminatie; 2. Over Koninginneteelt; 3. Over oogst en dracht.

Er zijn thans nog een paar onderwerpen bijgekomen nl. 1. Over de kwestie van het gebruik van de naam Krainer of Carnica; 2. Over gebruik van lachgas bij de behandeling van bijenvolken; 3. Over de eigenschappen der Krainers.

De stukjes over oogst en dracht zijn niet meer in te halen. De kunstmatige inseminatie zal ik in het volgende maandschrift behandelen en ik hoop, dat de redacteur die er deze zomer foto's van maakte succes heeft gehad met zijn fotografie, zodat er ook nog enige illustratie bij kan. Verder zal ik deze winter een handleiding voor de moderne koninginneteelt samenstellen en maand voor maand publiceren.

Deze keer moet ik me beperken tot de laatste drie punten.

1. De kwestie van het gebruik in Nederland van de naam Krainer of Carnica.

Voorop moeten we stellen, dat met beide namen hetzelfde bijenras wordt aangeduid. In Duitsland en Oostenrijk gebruikt men algemeen de naam Krainer. Dit is gemakkelijk aan te tonen met artikelen uit Duitse en Oostenrijkse bijenteelttijdschriften en boeken. De enigste, die voor zover mij bekend, hardnekkig de naam Carnica gebruikt is Pesschetz, die daarmee zijn handelszaak wil dienen om te doen voorkomen, alsof hij iets anders levert dan andere handelaren, hetgeen natuurlijk niet waar is, want de verbreding van het Krainer ras is veel groter dan alleen de landstreek Kärnten in Oostenrijk. Om enkele voorbeelden te noemen van Duitse boeken en tijdschriften, waarin de naam Krainer wordt gebruikt:

Dr. Erwin Müller schrijft over de naam op bladzijde 66 van zijn leerboek „Der Carnica Imker“: „De Carnica is aan de imkers van de hele wereld eigenlijk niet onder deze naam, maar onder de naam Krainerbij bekend, daar dit land grenzend aan Kärnten en liggend aan de andere kant van de Karawanken, dus in Joegoslavië, veel Bauernstöcke (boerenkastjes) exporteerde. De naam Krainerbij is meer een handelsnaam. In de laatste tijd begint zich de naam Carnica, al wordt die dikwijls fout geschreven, op de voorgrond te plaatsen.”

Prof. Dr. E. Zander schrijft op bladzijde 174 van zijn handboek „Die Zucht der Biene“: „De Zuidoosteuropese bij (*Apis mellifica Carnica*), meestal ook als Krainer- of Kärtnerbij aangeduid, daar zij vandaar hoofdzakelijk in de handel kwam, is in de gebergte-bijenstallen van de Oostalpen bijzonder zuiver gebleven. Haar centrum ligt ergens in de Balkan”.

Met bovenstaande wil ik niet beweren, dat het noodzakelijk is de Krainerbij in Nederland beslist met de naam Krainer te blijven aanduiden. Wel moeten we het eens worden over een gelijkvloerige naam over heel Nederland om geen verwarring te stichten, want er zijn bijenhouders die werkelijk menen, dat Krainer en Carnica verschillende rassen zijn. En dat is niet zo. Krainer is de meest gebruikte handelsnaam en Carnica de wetenschappelijke naam. In Amerika noemt men ze Carniolans. But what is in a name? Laten we in de koninginneteeltcommissie over deze kwestie een uitspraak uitlokken en dan ons aan de in deze commissie aanbevolen naam houden.

2. De eigenschappen van de Krainerbij.

Ik was verheugd te lezen, dat de heer De Boer van Schiermonnikoog zo ingenomen is met zijn Krainerbijen, temeer omdat ze van mijn bijenstand afkomstig zijn. Toch spijt het mij, dat hij maar één belangrijke eigenschap van de Krainers naar voren brengt. Ik had graag ook iets vernomen over de grote vruchtbaarheid

der koninginnen en niettegenstaande het beperkte drachtveld op Schiermonnikoog, ook over de zeer behoorlijke honingbrenghst van zijn volken.

3. Het gebruik van lachgas bij het behandelen van bijenvolken.

Een ingezonden stuk in het laatste maandschrift van oktober wekte mijn verwondering, daar de schrijver blijkbaar geen ijverig lezer van het maandschrift is geweest en na lang zoeken in de bijenlitteratuur eindelijk in een Amerikaans tijdschrift een beschrijving, hoe lachgas te gebruiken is, heeft gevonden. Me dunkt, dat hij dichter bij huis had kunnen blijven. Het gebruik ervan is alweer verouderd. In Duitse boeken en tijdschriften is er een jaar of 7 à 8 geleden tot in den treure over geschreven. Voor- en nadelen van het gebruik met literatuuropgave (geen Amerikaanse) zijn bovendien door mij uitvoerig beschreven in het Kerstnummer van het Groentje van zegge 1953. Ik kan de belangstellenden daarheen verwijzen, maar wil uit het artikel van 6 jaar geleden nog de conclusies en raadgevingen aanhalen.

1. Bedwelm nooit koninginnen met welk middel dan ook, wanneer die koninginnen nog in een volk moeten blijven werken. Haal de koningin desnoods zolang uit het volk en geef haar later in een kooitje terug (met suikerdeegprop).
2. Bedwelm geen te sterke volken en spreidt in ieder geval na het bedwelmen de bijen tot een zeer dunne laag uiteen. Ze krijgen dan meer lucht (zuurstof).
3. Gebruik lachgas liefst alleen op moerloze of moerloos gemaakte volken.
4. Gebruik de bedwelmsmethode hoofdzakelijk voor het verenigen van volken en voor het invoeren van koninginnen, zoals in het artikel Kerstnummer 1953 is beschreven. Overdrijving van het gebruik is zeer schadelijk.
5. Lucht de kast onmiddellijk na het bedwelmen door haar van boven geheel te openen. Men kan het beste veel gas gebruiken en het zeer kort laten inwerken.
6. Maak pijp of beroker, als die gebruikt wordt, van te voren goed schoon door alle aanklevende teer weg te schrapen, anders ontleeft deze ook (er wordt ook gasvormige nicotine gevormd) door de grote hitte en klachten blijven niet uit.
7. Bedwelm niet een volk in een klein kastje. De bijen krijgen dan te veel gas en gaan dood.
8. Pas de methode niet toe op te hete dagen. Misschien is het zelfs beter het altijd tegen de avond te doen, het is dan koeler en de bijen kunnen er beter tegen.

Tot zover een kort resumé uit 1953. Ik wil hier heden nog aan toevoegen, dat de methode om ammoniumnitraat op tabak in een dathepijp te gebruiken het grote nadeel heeft, dat de ontleding van dit zout ($\text{NH}_4\text{NO}_3 = \text{N}_2\text{O} + 2\text{H}_2\text{O}$) dikwijls onvolledig is door te weinig hitte en dat de gebruiksaanwijzing bij lachgaspillen dan ook nadrukkelijk aangaf (aangeeft?) om het te gebruiken op gloeiende houtskool, die veel heter wordt.

Uit de literatuur in de afgelopen en vroegere jaren is gebleken, dat zich ook wel eens een beetje blauwzuurgas vormt, dat niet alleen dodelijk is voor de bijen, maar ook voor de imker.

Ik raad dan ook dringend aan: gebruik de lachgasmethode met mate en zeer voorzichtig. De laatste jaren ben ik weer teruggestapt, tenminste grotendeels op gebruik van kaliumnitraat. Daaruit kan zich tenminste geen blauwzuurgas vormen en aan dat gas heb ik een grote hekel, zoals u zult begrijpen. Toch kost iedere bedwelm, zowel met salpeter (KNO_3) als met ammoniumnitraat een zeker aantal bijen het leven, als het niet door zeer geroutineerde imkers met ervaring op dat gebied wordt toegepast.

EGMOND-BINNEN

A. H. VAN DEN BERG

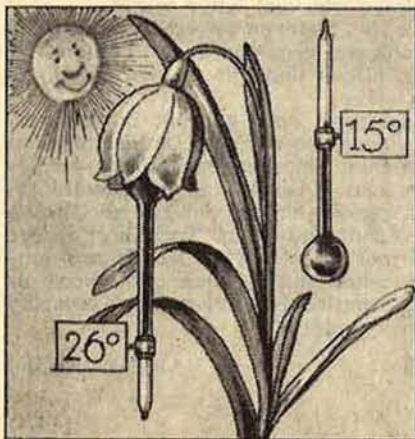

uit de Jaagkiepers

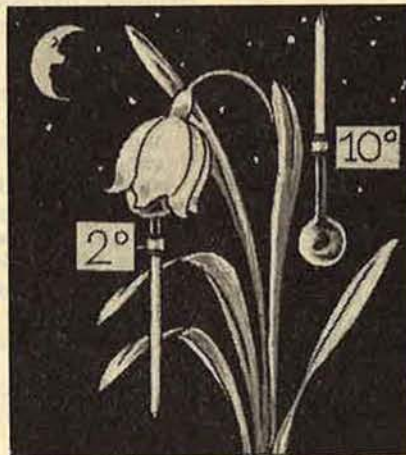
Strijd om Koninklijk Voedsel

Ja, over het nut van K.V. is nog lang niet het laatste woord gesproken. In Gleanings 1959/9 stelt G. F. Hohmann de vraag: Wat is er met K.V.? Er schijnt wel strijd in de V.S. te bestaan. Een schrijver in Good House-keeping schreef dat „K.V. voor de bijen is” daarmee bedoelende dat het voor mensen van geen nut is. Maar Hohmann gelooft nog wel in K.V. Hij haalt de Stichting voor onderzoek van K.V. aan, die in april 1958 door een dertig producenten werd gesticht en die middelen beschikbaar stelt voor wetenschappelijk onderzoek. Deze deelnemers geloven stellig dat, door hetgeen reeds bereikt is, hun investeringen verantwoord zijn. Schrijver deelt mede dat op verschillende plaats reeds serieuze onderzoeken plaats vinden, maar hij komt niet met veel positiefs. Er is veel K.V. voor deze onderzoeken nodig: de directeur van een kliniek deed navraag voor 6 pound.

In de Südwestdeutscher Imker 1959/5 vinden we twee artikelen over K.V. Eén is van Karl Poppe, die preparaten, in Duitsland verkrijgbaar, opsomt; hij heeft er zo'n 45 genoemd. Uit de aanprijzing van deze preparaten (reductie en betaling na een maand) trekt hij de gevolgtrekking dat de klad in de K.V.-prijzen zit. Poppe begint zijn bijdrage met: Het is stil geworden over dit onderwerp in de binnen- en buitenlandse imkerspers. Ook de propaganda beweegt zich in rustiger banen nadat deze zijn hoogtepunt vond in het beloven van genezing van kanker en geestesziekten, waartegen een professor (zenuwarts) van een buitenlandse universiteit met kracht stelling nam.

In de Oostzone wordt, met medewerking van apothekers en geneesheren, alle niet verantwoorde reclame verhinderd en is men het eens met het standpunt van collega's in bevriende Ooststaten dat K.V. als geneesmiddel voor mensen voorlopig niet in aanmerking komt. Men is verbaasd over de algehele dwaasheid (ook wat schoonheidsmiddelen betreft) en is

gesterkt in het standpunt te verhinderen dat dergelijke „rommel” (als in het Westen) gemaakt wordt, wat uiteindelijk slechts de beurzen van bepaalde lieden spekt.

En in de rubriek: Aus dem Leserkreis geeft Dr. H. Steinbrink een verslag van een rede welke de Nobelprijswinnaar Professor Butenandt te Wiesbaden hield. Deze deelde mede dat de bekende firma Mack te Illertissen, die ook K.V.-preparaten in de handel brengt, hem de grote hoeveelheid van 500 gram K.V. gratis voor onderzoeken ter beschikking had gesteld.

Bij onderzoek vonden hij en zijn medewerker Rembold er een tot dusver onbekende stof in, een zuur, dat er ongeveer 20% van uitmaakte, maar zij vonden deze stof ook en in dezelfde hoeveelheid en concentratie in het voedersap in de cellen voor werkbijen. Daar deze stof bacteriedodend is, dient hij waarschijnlijk slechts voor het bewaren van het voedersap. Alle tot nu bekende vitamines vindt men in K.V., maar ook in het voedsel voor werkbijen. Alleen in K.V. vond men biopterine. Deze stof is ons reeds bekend uit onze stofwisseling en wordt ook aangetroffen in de vleugelkleurstof van insecten. Wij weten niet, zei de professor, of deze stof de oorzaak is dat uit het ene eitje bij toediening een koningin komt en bij niet geven een werkbij. De oplossing van dit geheim zal nog jaren vragen.

Ten aanzien van de „K.V.-rommel”. In de 500 gram K.V. vond men

slechts 4.7 mg biopterine. Van 500 gram maakte men 50.000 ampullen met K.V., volgens Adam Riese (vermoedelijk onze Bartjes) bevat elke ampul 10 mg zuiver K.V. en een tiende van een miljoenste gram biopterine, de natuurlijke vitamines in K.V. zijn dus in de preparaten in zeer geringe hoeveelheden aanwezig. Daarom verrijken de fabrikanten kunstmatig hun produkten 2.000voudig met vitamines en binnenkort ook met biopterine.

Maar waar blijft dan het produkt der bijen?

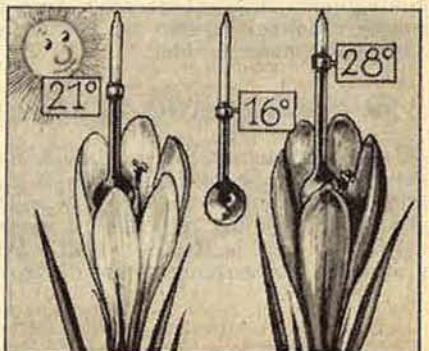
Bloemen hebben hun eigen temperatuur

Dr. Büdel, München, bekend door zijn onderzoeken van de temperatuur in het bijenvolk, heeft geconstateerd dat de temperatuur in bloemen anders is dan daarbuiten. Deze is bij verschillende planten niet gelijk en dit is van belang voor het bezoek der bijen.

Zo vond hij dat bij een buiten-temperatuur van 25° bij zonnig weer, de temperatuur in een witte tulp 34° aanwees. Bij een buiten-temperatuur van 20° was deze in de tulp 25° en bij bevolkte lucht 16°, in de tulp 17°. Bij proefnemingen met sneeuwklonjes kwam Dr. B. tot de volgende getallen: bij een temperatuur buiten van 15° wees de thermometer in een bloempje in de schaduw 26°. Des nachts bij een temperatuur buiten van 10° was deze in de bloem 2°. Ook de kleur van de bloemen is van invloed: bij een temperatuur buiten van 16° wees de thermometer in een witte crocus 21° en in een donkere crocus 28°.

De temperatuur is op verschillende hoogten uiteenlopend. Bij proefnemingen met paardebloemen bleek de thermometer één meter boven de grond 18° aan te wijzen, ter hoogte van de bloeiende paardebloem was dat 22° en in de bloem 32°; terwijl 's nachts bij een temperatuur van 11° de thermometer in de gesloten paardebloem 8° aanwees.

Aardige tekeningen van Prof. R. Leitgeb, Innsbrück, waarvan er een

paar hierbij zijn afgebeeld, verduidelijkt het artikel dat stond in de Südwestdeutscher Imker van 1959/4.

Oud bijenboek

De laatste tekening is vermoedelijk uit een catalogus van een boekenveiling. Het is het titelblad van een boek van Thomas Cantipratensis, dat in 1515 te Leyden bij Jan Zeuertste werd gedrukt. Volgens de korte omschrijving was dit titelblad gedrukt in rood en versierd met twee houtgravures. De eerste stelt drie bijenkorven voor en de onderste, groter, Christus die voor een menigte predikt.

Het tussenschrift luidt:

Hier beghint der byen boeck ende is tracterende vanden prelaten ende den ondersate. De titel van het boek is: Bonum universale de apibus (Der Bienboek) waarin de Zuidnederlandse geestelijke Thomas van Cantimpré (1201—1270) het leven der bijen toepast op het kloosterleven.

Prijzen van bijen

De Deutsche Bienenwirtschaft 1959/5 heeft uit advertenties in het American Beejournal en het Russische blad Ptschelowodstvo 1959/2 de volgende gegevens geput:

A.B.J. 1958/7 Kaukasische koninginnen, eerste kwaliteit, zacht, goed in opbrengst per stuk één dollar (DM 4.20).

Een koningin met 3 pound bijen (1.3 kg) \$ 4.70 = DM 19.80 (Package).

Een gecontroleerde koningin \$ 2.— = DM 8.40.

En nu de Russische prijzen:

Bevruchte Kaukasische koningin per stuk 50 roebels 40 kop = ± DM 50, Volkje op 4 ramen in kistje (1.2 kg bijen, 2 ramen broed en 2 tot 3 kg honing) 310 roebels = ± DM 310. Bestellingen onder 5 stuks worden niet aangenomen. Verliezen gedurende het transport worden niet vervangen.

Nosema in de V.S.

Vóór 50 jaar bracht Prof. Zander de imkerswereld in opschudding met een lezing over Nosema op de 54e Wanderversamlung te Weizenfels. In de Südwestdeutscher Imker 1959/6 geeft Dr. O. Morgenthaler over deze ziekte een uitgebreid artikel, waaruit het volgende:

In de V.S. was er ook veel belangstelling voor deze ziekte en men nam al maatregelen om tot een invoerverbod van bijen uit Europa te komen. De Amerikaanse bacterioloog White was voor studie in Duitsland en hij kreeg opdracht zich op de hoogte van de ziekte te stellen. Vol spanning werd zijn terugkeer in Amerika tegemoet gezien. Hij bracht dode nosema-bijen uit Erlangen mee, maar hij wilde eerste gezonde middendarmen laten zien. Hiervoor had hij levende bijen nodig, die hij kreeg uit de bijenstand van een Instituut te Washington. White ontleedde deze

bijen en — welk een verrassing — zij zaten vol nosema. Verdere onderzoeken toonden aan dat de parasiet over het gehele gebied der Verenigde Staten verspreid was.

Honingreclame in Rusland

In zijn maandelijks honingrapport deelt W. Barth in Gleanings 1959/6 mede, dat de Russen de Amerikanen willen overtreffen in hun landbouwproductie. Hierbij wordt ook de bijenteelt betrokken. Op zeer originele wijze wordt hiervoor reclame gemaakt, namelijk door raadgevingen op lucifersdoosjes. Zo wordt o.a. de aandacht gevestigd op het aandeel van de bijen bij de bestuiving. De opbrengst van boekweit zou met 30 tot 60% verhoogd kunnen worden. Ook wordt gepleit voor een grotere honingopbrengst, honing wordt door de Russen op hun brood gesmeerd.

Barth betreurt het dat men in de V.S. geen kosteloze staats-reclame op lucifersdoosjes heeft, maar hij raadt zijn lezers een ander, volgens hem uitstekend middel aan: de plaatselijke leesbibliotheken van een receptenboek over honing te voorzien.

Wasopbrengst

Naar aanleiding van een vraag hoeveel was men uit oude raten kan krijgen zegt de redactie van de Schweizerische Bienenzeitung 1959/8 dat volgens vaklieden het percentage tussen 40 en 60% ligt. Jonge raat, zonder stuifmeel geeft een hogere % dan oude raten, die veel stuifmeel bevatten. En deze cijfers komen vrijwel overeen met het oordeel van andere bijenhouders, die op ongeveer 50% rekenen.

Een imker maakt zijn berekening anders en zegt dat men naar het aantal raten moet rekenen. Een oude raat geeft ongeveer hetzelfde gewicht als de hiervoor gebruikte kunstraat. In een kilogram kunstraat heeft men tien vellen voor het normale Zwitserse raam. Een vel weegt dus 100 gram, dit gewicht zal ook uit een oude raat komen.

Aluminium kunstraat

In het American Beejournal 1959/7 vinden we een advertentie van een firma in Sioux City, waarin deze kennis geeft een nieuw soort kunstraat in de handel te brengen EBY's Permanent genaamd. Het bestaat uit een dunne plaat „Kaiser" aluminium tussen twee lagen 100% zuivere bijenwas. Het draden wordt daardoor overbodig, sterke, niet uitzakkende raten, sparen werk, vlugger slingeren, door het aluminium geen last van mot of muis. De kunstraat heeft

Hier beghint der byen boeck ende is tracterende vanden prelaten ende den ondersate

het zelfde gewicht als gedrade kunstraat, de prijs is per 10 vel \$ 2.50 of te wel één gulden per vel.

Zuiveren van honing

Mijn aandacht werd van bevriende zijde gevestigd op een stukje in The New Zealand Beekeeper 1959/2. Dr. Dyce uit de V.S. (volgens dit blad: één van 's werelds beste autoriteiten op het gebied van bijen en honing) heeft Australië bezocht en sprak op een vergadering te Gore o.a. als volgt:

Ik hoop dat de bijenhouders van New Zealand nooit hun honing zullen filtreren. In Amerika wordt veel honing met filters en persen gezuiverd met tot resultaat een zeer zuiver produkt, dat als vloeibare honing in glas wordt verkocht. Zonder twijfel ziet deze honing er goed uit, maar ongelukkigerwijze: de voedselwaarde en natuurlijke eigenschappen van de honing zijn verminderd door deze handelwijze.

Als één verpakker de kostbare zuiver-installatie aanschaft zijn de anderen eveneens daartoe gedwongen, met het gevolg een nadeel voor allen, maar vooral voor de consument.

Postzegel

Op de jaarvergadering van het Australisch Honing Instituut werd een motie aangenomen om de directeur van de Postrijen te verzoeken een speciale postzegel uit te geven om het feit te herdenken, dat 150 jaar geleden de honingbij in Australië vanuit Engeland werd ingevoerd. Jékavé.

VERSLAG *Proefbijenstand „Ambrosiushoeve” 1957*

Personeel

Doordat een hulpkracht ontslag nam, was er geruime tijd een tekort aan personeel. Eerst op het eind van de zomer kon hierin door los personeel worden voorzien.

Evenals voorgaande jaren, verzorgde de leraar in algemene dienst bij het Rijksbijenteeltconsulentschap voor een groot deel de proeven met bijen. De assistenten van dit consulentschap hielpen incidenteel. De administratief ambtenaar deed vele waarnemingen, assisteerde bij proeven en verrichtte het routineziekte-onderzoek. Het onderzoek naar de zaadkopvorming van komkommers werd evenals voorgaande jaren verricht door de heer Jansen, leraar aan de R.-k. Middelbare land- en tuinbouwschool te Breda.

Bijenvolken

De uitwintering was in het algemeen goed. Met 85 volken werd naar het fruit gereisd. Hiervoor werd de gebruikelijke vergoeding ontvangen. De ontwikkeling der volken was matig. Met 50 volken werd naar de zomerdracht gereisd. Deze leverden een zeer goede oogst op. Ook de thuisgebleven volken gaven aardig wat honing. De opbrengst van de heide was slechts gering.

Het terrein

Tijdens de bloei van de vruchtbomen kwamen zeer zware nachtvorsten voor. De bloemen, bladeren en bij sommige soorten al gezette vruchtjes waren geheel zwart. Er is dan ook in het geheel geen fruit geoogst.

De groei van de beplanting was overigens goed, dank zij een vrij overvloedige regenval (78.2 cm). Er werd weer in toenemende mate konijnenschade geconstateerd.

Excursies

Het aantal excursies bedroeg 7, waarvan 2 uit België afkomstig waren. In totaal werden ongeveer 200 personen ontvangen.

Proefnemingen

De projecten zijn op dezelfde wijze genummerd als voorgaande jaren. Als een nummer niet voorkomt, is aan dit project niet gewerkt of is het vervallen. Proj. 2: Bestuivingsproef. Daar alle bloemen bevroren zijn, is hiervan geen resultaat te melden.

Proj. 3: Bestuivingsproef. In een boomgaard te Brakel werden waarnemingen verricht over aantal en soort van bloembezoekende insecten. Het aantal insecten was door het gure weer gering. Dichtbij het windschut was het ongeveer 3 x zo groot als verder weg. Proj. 8: Vergelijking bijenrassen. De Ligusticavolken bleken weer niet voldoende winterhard. Vele volken van dit ras waren in het voorjaar dood of zodanig verzwakt, dat ze voor een honingooft niet meetelden. Daar dit reeds vele jaren is ondervonden, is het de bedoeling dit ras niet meer in de proeven op te nemen. Om een mogelijke vervanger te hebben, zijn dit jaar enkele „Starline”-koninginnen uit Amerika geïmporteerd. Dit zijn hybride koninginnen, waarvan de voorouders door K.I. zijn ingeteeld.

OPROEP

Voor het bevolken van de bijenstal in de „Clu-siustuin” op de „Floriade” te Rotterdam, die op 25 maart 1960 aanvangt, worden voordien ter overname gevraagd 3 bevolkte korven hoogte plm. 45 cm en zo mogelijk 3 korven (bevolkt) hoog 60 cm (gelijkvormig model). Aanbiedingen aan H. Veendorp, Nonnensteeg 3, Leiden.

Van de rassen Carnika en Nigra werden eveneens weer koninginnen uit het buitenland ingevoerd. De methode van invoeren in de volken was gelijk aan die van het vorig jaar. De resultaten waren behoorlijk. De produktie van de rasvolken komt nog steeds niet uit boven die van de „Nederlandse” bijen. Het aantal gevallen van moerloosheid is bij de rassen steeds veel groter.

Proj. 11: Voederproef met ruwe suiker.

Op verzoek van een firma, die kandij produceert, werd tijdens de najaarsvoeding een proef genomen met het voeren van een soort bruine suiker, een bijproduct van de kandijfabricage. De bijen namen deze suiker vrijwel niet op.

Proj. 12: Phaenologische waarnemingen aan drachtplanten. De waarnemingen werden voortgezet. Vele planten bloeiden echter niet tengevolge van zware nachtvorsten.

Proj. 13: Onderzoek groenbemesters - drachtplanten. Het gewas Siletta werd in de 2e helft van juli tussen de pere- en pruimebomen gezaaid. Niettegenstaande de droogte kwam het vrij snel op. Het kwam ongeveer een maand na het zaaien in bloei en werd druk door de bijen bevlogen. Het levert zowel nectar als stuifmeel. Het bloeide door tot de eerste vorst er een einde aan maakte. De onderdrukking van onkruid is goed. Het gewas wordt echter wel wat hoog, om het als groenbemester in de fruitteelt aan te bevelen.

Proj. 14: Bestrijding mijtziekte.

In het laboratorium van de Proefbijenstand werden 184 monsters onderzocht op mijtziekte.

In Zeeuws-Vlaanderen werden van alle volken monsters genomen. In Zuid-Limburg werden in en om het besmette gebied eveneens monsters genomen. Deze monsters werden ter onderzoek naar de Rijks-seruminrichting te Rotterdam gezonden (in totaal 1688 monsters). Aan het besmette gebied in Zuid-Limburg moesten weer twee gemeenten worden toegevoegd. De monsters uit Zeeuws-Vlaanderen waren alle vrij van mijtziekte.

Proj. 16: Geneesmiddelen tegen mijtziekte.

Verschillende acariciden werden in het najaar van 1956 toegediend aan bijenvolken, die zeer zwaar besmet waren met *Acarapis Woodii* en daardoor al erg verzwakt waren. Vrijwel al deze volken kwamen door de winter. In het voorjaar 1957 werden al deze volken behandeld met chloorbenzilaat, op dezelfde wijze als dit in voorgaande jaren al gebeurde. De volken ontwikkelden zich uitstekend en leverden grote honingopbrengsten.

In het najaar bleken niet alle volken vrij van mijtziekte. Opnieuw werd chloorbenzilaat toegediend, thans in verschillende concentraties.

Proj. 17: Invloed van de bestuiving op de vorming van „zaadkormommers”. Komkommersplanten werden opgekweekt met 3 ranken. De bloemen van een rank werden met de hand bestoven, die van een andere rank werden tijdens de bloei ingehuld, zodat geen bestuiving kon plaatshebben. De derde rank werd niet behandeld. Hier had dus een vrije bestuiving door insecten plaats. Het bleek, dat de bestoven bloemen, zowel de ingehulde als de vrije, een aantal normaal gevormde vruchten gaven, dat ruim zo groot was als bij de niet bestoven bloemen. Daarenboven werd nog van de bestoven bloemen een aantal verkoopbare zaadkopen geoogst.

Proj. 18: Beproeving geneesmiddelen tegen *Nosema apis* (Zander). De resultaten van de proeven van vorig jaar werden gepubliceerd in: *Bee World* 38 (3) 67-70; J. Mommers, *Treatment of Nosema disease with Nosemack and Fumidil B*. eveneens in: *St. Ambrosius* 35 (1957) 5 (-5) 38-39 en in *Maandschrift voor Bijenteelt* 59 (1957) 9 (-9) 148-149; J. Mommers, *Proeven met Nosemack en Fumidil B ter bestrijding van Nosema apis* (Zander).

De Directeur van de Proefbijenstand „Ambrosiushoeve”
ir. J. MOMMERS.

Vliegberiek van darren

Een lid van de afdeling „Gouda e.o.” moest op last van de politie, op grond van een „komkommerverordening”, gedurende een tweetal maanden met zijn bijen het veld ruimen. Een imker, wonende in een nabij gelegen gemeente, waar (nog) niet een dergelijke verordening bestaat, deelde spontaan mede dat de bijenkasten op zijn terrein konden worden geplaatst. Dit aanbod werd dankbaar aanvaard. De afstand tussen de woningen van beide imkers is echter hoogstens 3 km en de kans was dus groot dat veel vliegbijen zouden terugkeren. Een andere oplossing was echter niet voorhanden en het moest er dus wel op worden gewaagd. 's Avonds werd een tiental kasten verplaatst en een paar ledige kasten werden neergezet om de terugkerende vliegbijen op te vangen. De daaropvolgende dag was het een uitgezocht bijenweertje en onze imker, die buiten zijn woonplaats werkzaam is en in verband daarmee eerst 's avonds thuiskomt, haastte zich dan 's avonds naar zijn bijenstand om te zien hoe de zaak verlopen was. Groot was zijn verwondering toen hij zag, dat slechts een gering aantal werkbijen waren teruggekeerd maar dat het voor de bijenstal krioelde van darren. Met stoffer en blik werden de darren opgeveegd en de darrenslacht vond plaats, zij het dan op een ongebruikelijke wijze. Alle verplaatste kasten waren praktisch darren-schoon geworden. Er zou dus reden zijn voor de conclusie dat het „werk”-terrein van darren groter is dan van werkbijen.

REEUWIJK

A. J. WEEKHOUT

Voorjaarsreizen met „Schud”-effect

In „Uit de Jaagkieps” september-nummer 1959 komt een stukje voor over de heidedracht. De laatste pericoop levert een bijdrage over het nut van een flinke dosis „storing”, toegediend aan een volk, dat niet op voorjaarsreis gaat. Als probaat middel tot ontplooiing van activiteit laadden de Duitse heide-imkers hun korven op een kruiwagen en reden daarmee een half uur over de „kinderhoofdjes” in hun hof. Ze gaven dan in de avond flink voer en het resultaat was gelijk aan reizen.

Hoewel het geheel een primitieve indruk geeft, sluit de redenering als een bus. Er is principieel weinig verschil tussen het aanbieden van een natuurlijke „rijke dracht” na de reis en het aanbod van een behoorlijke portie „voer” voorafgegaan door een korte, maar intensieve „reis” over de keien. Het vreemde van de mededeling is, dat er zulk een waarde wordt gehecht aan dat „schudden”, met het daarop volgend „zich volzuigen”. Meestal zijn mededelingen van imkers dan ook niet volledig genoeg om een bepaalde toestand te begrijpen. Ook hier ontbreekt iets en wel het volgende. Reisersamen dragen meestal een vrij aanzienlijke hoeveelheid „verspilde was”. Daarnaast echter komt het voor dat de bijen op reis de raatvoeten door allerlei vreemde bouwwerken „verstevingen”. Voor de ingewijde, die beide vormen van bouw, de nutteloze zowel als de nuttige, heeft bestudeerd valt de nadruk noch op dat verstevingen, noch op het verspillen. Juist in het laatste geval (nog onlangs met de heer Groenveld samen te Wageningen besproken) tonen de bijen door de vorm van de bouwstukjes, dat door het reizen (met schokken) vele bijen **individueel** worden geprikkeld **ergens** met nieuwbouw te beginnen. Dit loopt uit op het

vormen van **groepjes** bouwbeijen, wat weer een voorspel is voor **trosvorming**. Het komt hierop neer, dat bijen worden gedwongen tot overgang op de **bouwfunctie**, nog vóór de in het vooruitzicht zijnde drachtperiode de bouw kon bevorderen. Het „schudden” (in een milde vorm ook uitgeoefend bij het gebruik van de jaagkieps) bereidt dus zekere aantallen bijen voor op een nieuwe bouwperiode, door de imker uitgelegd als het gaan maken van voldoende cellen om er de overmaat van dracht in te kunnen opbergen. Maar dit loopt **achter de dracht aan**.

Door het teveel letten op een bijkomstig verschijnsel, **het goed vastzetten van de raten**, wordt de aandacht van de imker afgeleid van het wezenlijk effect van het „schudden”, dat de Duitse imkers in de praktijk toepassen om „activiteit” in de korf op te wekken. Men zij echter gewaarschuwd: „schudden” is niets dan een vorm van „storen”, waarbij als begeleidend verschijnsel „zich vol zuigen” optreedt. De Duitse praktijkmannen hebben dus tevens de ervaring opgedaan, **wanneer dit „storen” gunstig voor hen kan werken!** Men denke dus terdege na eer men de proef op de som neemt.

BIEZELINGE

B. J. J. R. WALRECHT

Honingprijzen - Dure suiker

Vrij vaak werd over bovengenoemde onderwerpen reeds in het Groentje geschreven. U kent de artikelen wel. De dure suiker schijnt zelfs van zoveel belang te zijn, dat een bondje leden wint met als enige lokaas suiker die een paar cent per kg goedkoper is dan die van onze grote vereniging. Sommige imkers, hopelijk maar enkele, zijn zelfs zo dwaas in dit lokaas te happen! Zij schijnen het voordeel van een eigen voorlichtend orgaan nog niet eens te beseffen.

Laten vooral zij, en verder het overgrote deel van de leden van onze vereniging beseffen, dat de lage honingprijzen alleen aan de geringe discipline van de Nederlandse imkers te wijten zijn.

Een vrij boude bewering, maar ik kan, na mijn vakantieis welke ik dit jaar naar het Schwarzwald in Duitsland maakte, het niet anders zien. Daar zag ik met grote verbazing, dat in ettelijke winkels de Duitse honing allemaal in eenheidsglazen van de Duitse imkersbond te koop werd aangeboden, tegen een prijs van \pm DM 5,90 of omgerekend in Nederlands geld \pm f 5,30 per pond. In al deze winkels stond ook de geïmporteerde honing keurig verpakt in een ander speciaal glas voor DM 2,90 of \pm f 2,70 per pond. Zeer terecht heb ik mij afgevraagd hoe bestaat het dat er met zo'n prijsverschil nog liefhebbers zijn voor de eigen, in dit geval de Duitse honing. Dit komt doordat de Duitse honing beter is dan de geïmporteerde. Maar het grote prijsverschil dan?

Mijns inziens kan hiervoor maar één verklaring worden gegeven. **Het Duitse publiek weet dat ze door honing verpakt in het eenheidsglas ook werkelijk de superieure Duitse honing koopt.** Het glas is hiervoor de waarborg.

Waar is echter de Nederlandse waarborg? Die bestaat er niet. Het merendeel van de Nederlandse imkers kan het alleen maar opbrengen om hun kostelijke produkt in ordinaire jampotjes in de handel te brengen, waardoor tevens op geen enkele wijze hun honing als een superieur produkt boven jamprodukten en de import honing wordt aangeprezen. En waarom zal het publiek dan een hogere prijs gaan betalen?

Juist door het gebruik van de geheel anders van vorm zijnde bokaal kan steeds weer de aandacht op de Nederlandse honing worden gevestigd. Uiteindelijk moet dit resulteren in een hogere prijs. Ik weet dat dit niet in een korte tijd kan worden bereikt. **Toch ben ik van mening dat het doel uiteindelijk zal worden bereikt als alle Nederlandse imkers samenwerken en door een bescheiden, maar goed gerichte reclame de kopers gaan leren, dat de echte Nederlandse honing alleen in bokalen te verkrijgen is.**

Ik hoop dat het bovenstaande aanleiding mag zijn voor veel imkers om zich eens te beraden over de afzet van hun produkt.

DRACHTEN

R. HOVING.

BOEKBESPREKING

One Hundred Years of Beekeeping in British Columbia 1859—1958 by W. H. Turnbull, uitgegeven door de "B. C. Honey Producers Association" (Honderd jaar imkeren in Brits-Columbia, Canada).

Wat dit boek — dat gedeeltelijk het karakter van een gedenkboek heeft — voor ons zo interessant maakt, is het inzicht dat het ons geeft in de wijze, waarop een voor ons onvoorstelbaar groot gebied, doorsneden door drie bergketens en met ten dele een zeer ruw klimaat, door de blanke mens werd ontgonnen en voor hem bewoonbaar gemaakt en gelijktijdig werd „bevolkt” met honingbijen, die daar, evenals in de U.S.A. voor de komst van de blanken onbekend waren. Ter informatie van de lezer dient dat Brits Columbia (verder aan te duiden als B.C.) bijna een miljoen vierkante km groot is, een breedte heeft van 640 km, terwijl de afstand noord- tot zuidgrens 1224 km bedraagt. Het wordt ten westen begrensd door de oceaan, ten noorden en ten oosten door andere Canadese provincies en ten zuiden door de Verenigde Staten. Dit enorme gebied werd slechts „bewoond” door enkele pelsjagers en bonthandelaars, die alleen belangstelling hadden voor bont en veel te beweeglijk waren om tot ontginning te komen of vaste nederzettingen te stichten. Dit veranderde toen in 1856 de ontdekking van goud in het Klondyke gebied, in het noorden van het tegenwoordige B.C. een stroom van goudzoekers en avonturiers op de been bracht.

Wij lezen in de inleiding dat allerlei mensen, Chinezen, priesters, mijnwerkers, houthakkers en anderen bijen meebrachten, per schip, in kano's, met pakpaarden en zelfs naar de trant van bergbewoners, gedragen op de rug. De schrijver vertelt ons hoe op een morgen in mei 1858 de „Pacific” het anker laat vallen in de haven van Fort Victoria op het eiland Vancouver, dat voor de westkust van B.C. ligt. Onder de lading bevond zich een zending bijenvolken, afkomstig uit Californië en bestemd voor J. B. D. Ogilvie, een bonthandelaar van Schotse afkomst, die weldra de pionier van de bijenhouderij in dit gebied zou worden. Het plaatselijk nieuwsbladje wijdde uitvoerige beschouwingen aan deze gebeurtenis. Deze volken schijnen het experiment niet te hebben overleefd, want in 1860 meldt de krant, dat twee bijenvolken, die Mr. Ogilvie 2 maanden geleden uit Oregon had geïmporteerd, reeds 10 Engelse ponden honing hadden verzameld.

Het blijkt dat het succes van deze pioniers voor een niet gering deel samenhangt met het voorwaarts dringen van de „loggers”, de houthakkers, die grote vlakken in de omgeving van beken en rivieren (met het oog op het transport) kaal hakten, waar dan het wilgenroosje in geweldige hoeveelheden opschoot en voor een enorme dracht zorgde. Het schijnt dat het verspreidingsgebied zich aanvankelijk beperkte tot het eiland Vancouver en dat eerst in 1865 de eerste volken naar het vasteland van B.C. werden overgebracht. Een nieuwe goudvondst veroorzaakte een vernieuwde trek naar het noorden, bekend als de „Cariboo Gold Rush” met als gevolg een intensief vrachtvervoer tussen Vancouver en het vasteland. De voortrekkers trokken met hun platboomde schuiten zover mogelijk de rivieren op. Een van hen kocht uit de nalatenschap van de inmiddels door de Indianen vermoorde Ogilvie twee bijenvolken en stichtte daarmee de eerste bijenstand op het vasteland. Het boek maakt het ons volkomen duidelijk hoe de verspreiding van de volken in logisch verband met de ontginning en de steeds voortschrijdende houtaankoop plaats vond. Niet alleen dat daardoor het wilgenroosje welig tierde, maar de enkele bijenhouders onder hen, hadden zoveel te doen, dat er niet veel tijd voor de behandeling van de volken overbleef zodat er nog wel eens een zwerm ontsnapte, die zich in een holle boom nestelde en vooral in het zuiden van B.C., waar de winters betrekkelijk zacht zijn, zich snel vermeerderde. De houthakkers, die in kampen leefden, gebruikten veel honing, ook al in plaats van suiker, die anders aangevoerd had moeten worden. Deze honing werd dikwijls geleverd door Chine-

zen, die aanvankelijk als koelies aan de bouw van de grote spoorweg „Canadian Pacific Railway” hadden gewerkt en na het gereedkomen daarvan werkloos geworden, nu in de houthakkerskampen werkten in onderdelen van het werk, die voor de blanke houthakker minder aantrekkelijk waren. Van deze gelegenheid maakten zij tevens gebruik om de bijenbomen op te sporen, waaruit zij de honing haalden, maar al spoedig leerden zij tevens de volken onder te brengen in lege theekisten en kruivaaftjes.

In 1918, toen het Departement van Landbouw er een begin mee maakte de bijenstand te registreren, werden er 39 van dergelijke diep in de bossen verscholen bijenstanden geregistreerd, maar zegt de schrijver, er waren er ongetwijfeld nog veel meer, ook in de steek gelaten standen op verlaten kampplaatsen en hij vertelt een geval van iemand, die naar het noorden gegaan was, omdat hij geen burens wenste en de nederzettingen te dicht in zijn buurt kwamen. Hij liet zijn bijen achter om voor zich zelf te zorgen. Dit, wat herhaaldelijk schijnt te zijn voorgekomen, is een van de oorzaken van de vele bijenbomen in de streken, waar deze trek naar het ongecultiveerde gebied plaats vond. De schrijver geeft verschillende voorbeelden van het vinden van verlaten bijenstanden en van de belevenissen van de vroege pioniers, die deze hadden bezeten. Ook de ervaringen van de koetsiers van de oude postkoetsen, die voor de openstelling van de Canadian Pacific Railway, de verbindingen onderhielden, zijn de moeite waard en één van hen beweerde, dat alle bijenbomen langs een bepaalde route, waren bevolkt door bijen, die waren ontsnapt aan volken die hij vervoerde.

In deze dagen was het opspreken van bijenbomen een aardig en niet onvoordelig tijdverdrijf en de schrijver zegt, dat deze „bijenjagers” een kleine bijl of zwaar mes meenamen, waarmee zij een deel van de schors af sloegen en een stukje vlak kapten om daar hun initialen in te kerven, waarmede de eigendom van de honing en de bijen vaststond. Men wachtte met het uithalen van de honing totdat de vorst inviel. De schrijver verhaalt een geval, waarvan hij redenen heeft om aan te nemen dat het waar is, dat meer dan 800 Engelse ponden raathoning van het wilgenroosje uit zo'n boom werd geoogst. De wijze van vellen van dergelijke bomen en hoe de honing werd geoogst, eventueel de bijen werden overgebracht, wordt uitvoerig beschreven.¹⁾

Uiteraard hield iedere imker er zijn eigen systeem op na, er waren allerlei modellen kasten of wat er voor door moest gaan en ook vaste bouw in de uitgezaagde secties van bijenbomen. De imkers, die succes hadden, waren een vraagbaak voor hun omgeving en propageerden hun eigen werkwijze. Zo was de toestand in het begin van 1900 en imkers, die zich om voorlichting tot het Departement van Landbouw wendden, konden daar ook geen inlichtingen krijgen. De schrijver vertelt hoe van 1910 af de voorlichting, zowel van overheidswege als door het particulier initiatief door het stichten van proefbijenstallen en demonstratiestanden, het inrichten van tentoonstellingen en het houden van bijeenkomsten, op gang begon te komen. Er werden officiële functionarissen aangesteld, ook al met het oog op de ziektebestrijding. De bijenhouders gingen zich verenigen, eerst als imkers zonder meer, de bedrijfsimkers, daarna ook op meer commerciële basis als honingproducerende en -verwerkende industrie. Het leven en werken van tal van vooraanstaande pioniers wordt beschreven. We zien de gehele organisatie van particulier initiatief en overheidsbemoeiing groeien en krijgen tevens een inzicht in het voorwaarts dringen van de bijenhouderij in het zich ontplooiende land, ten dele opzettelijk en krachtig bevorderd terwille van de bestuiving, vooral in die delen, welke voor de fruit-

¹⁾ In de roman van Zane Grey „Under the Tonto Rim” ook gepubliceerd onder de titel „The Bee Hunter” komt een volledige beschrijving voor van de wijze waarop deze „bijenbomen” werden opgespoord en de honing werd geoogst. Het boek geeft een aardige kijk op het leven en de moeilijkheden van deze pioniers. Het is mij niet bekend of er een vertaling in onze taal van bestaat.

teelt bijzonder geschikt blijken te zijn De schrijver kruidt zijn relaas met schone verhalen over die oude bijenhouders, zoals dat van een 80-jarig imker, die in zijn jonge jaren assistent-sherrif was geweest In de kolf van zijn oude „45"-revolver toonden 27 inkepingen aan, dat in de tijd toen snelheid met een vuurwapen nog een kwestie van leven of dood was, even zoveel misdadigers zich met hem hadden willen meten, doch niet snel genoeg waren geweest om het te kunnen navertellen Op zijn hoge leeftijd loste hij 4 schoten op een in de lucht geworpen blikje, waarvan 3 treffers Interessant is ook het verhaal van een Engelse meubelmaker, en die zijn twee beste volken in een krat verpakte, ze als handbagage meenam in zijn hut en ze voerde gedurende de lange reis per boot en daarna per spoor naar Montreal in het oosten van Canada naar Vernon in het westen, waar ze in prima conditie aankwamen.

Zij die zich interesseren voor de geschiedenis van de bijenhoudery moeten dit 137 blz. tellende en met vele foto's geïllustreerde boek beslist lezen, hoewel de daarin beschreven figuren natuurlijk uitsluitend van lokale betekenis zijn.

H. G. M.

Officiële mededelingen

VERKIEZING HOOFDBESTUUR

De hoofdbestuursleden in de groepen Groningen, Drenthe, Overijssel West, Betuwe en Noordholland zijn bij enkele kandidaatstelling herkozen. Er is dit jaar dus geen stemming en de samenstelling van het hoofdbestuur voor 1960 blijft gelijk aan die van 1959.

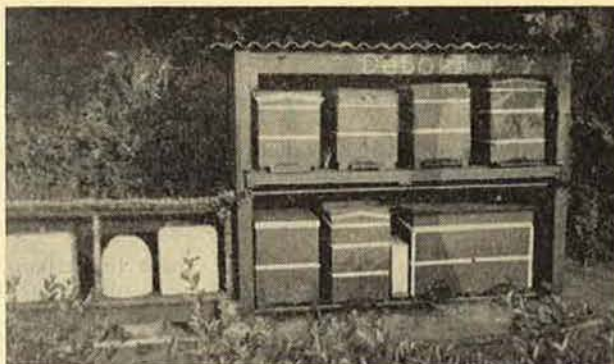
VOORSTELLEN ALGEMENE VERGADERING 1960

De afdelingen worden er aan herinnerd, dat voorstellen voor de algemene vergadering 1960 vóór 10 december 1959 bij het hoofdbestuur kunnen worden ingediend.

INSTRUCTIEDAG VOOR KEURMEESTERS

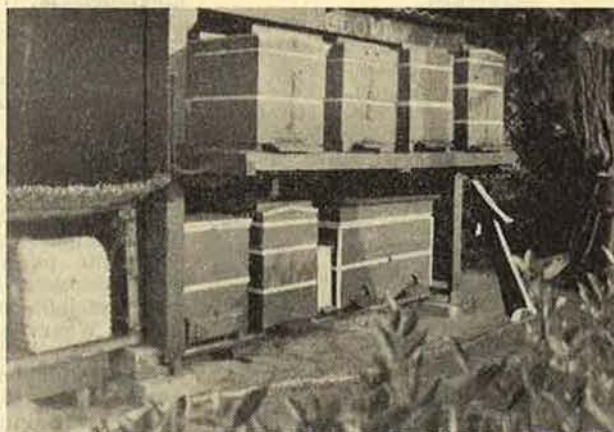
Onder leiding van mej. Mansveld en de heren Van Aarst en Van Gool werd deze dag gehouden op 22 oktober. In een van de volgende nummers komen wij hierop terug. Hier vermelden wij reeds de namen en adressen van de deelnemers opdat de afdelingen weten tot wie zij zich voor hun honingkeuringen kunnen wenden. Men zie ook de berichten van Groningen, Brummen en Apeldoorn in dit nummer.

- J. K. Vermaas, Stationsweg 131, Ede.
 W. Groenewold, Ericaweg 5, Epe.
 J. C. Tanis-Spreeuw, „Woudzicht", Koenestraat 126, Amerongen.
 S. Mulder-Kok, Julianalaan 13, Soestdijk.
 J. A. Zoet, Goereestraat 3, Amsterdam Noord.
 A. R. M. van Rooijen, Molenstraat 19, Ede.
 J. v. d. Zee, Nieuwendammerdijk 224, Nieuwendam.
 C. Jansonijs, Langeweg 6, Apeldoorn.
 H. Bolsenbroek, Deventerstraat 164, Apeldoorn.
 A. Th. van Leuken, Oranjelaan 18, Beek en Donk.
 A. Laban, O. Bennekomseweg 72, Wageningen.
 A. J. v. Willigen, Heernisseweg 167, Goes.
 P. C. Tolk Sr., Zeveijnsstraat 3, Hilversum.
 L. Rijsberman, Leeuwenhoekstraat 128, Hilversum.
 F. Brouwer, Gysb. v. Amstelstraat 285, Hilversum.
 O. de Vries, Prof. Poelsstraat 39, Hilversum.
 Mej. M. Meems, Achterdijk 26, Bunnik.
 L. de Lange-Van Aalderen, Mozartlaan 15, Bilthoven.
 C. Pater Jzn., Achterdijk 26, Bunnik.
 W. Afsink, Broekheurnerstraat 126, Enschede.
 S. Koning, Hoog Soeren 78 II, Apeldoorn.

Het is altijd moeilijk om de onderste volken te behandelen, totdat ik op het idee kwam om de bovenste kasten op een rijdende slede te plaatsen. Het is nu mogelijk om die kasten naar voren te rijden. Foto II laat het een en ander goed zien. Misschien kan het als voorbeeld dienen voor anderen. IJmuiden

J. SCHOUTEN penm. afd. Velsen

- H. Pater, Achterdijk 27, Bunnik.
 J. J. Mulder, Vaart N.Z. 18, Appelscha.
 A. Kraai, Akeleistraat 29, Wageningen.
 J. v. d. Top, Acacialaan 11, Ede.
 W. G. v. Oosterhout, Corn. Trompstraat 65 II, Delft.
 L. van Helvert, A 163a, Heesch (N.B.).
 H. Folmer, Dorpsstraat 75, Renkum.

LEDENLIJSTEN EN QUOTUM 1960

De afdelingsbesturen worden er aan herinnerd dat in-gevolge het bepaalde art. 4 van het huishoudelijk reglement ledenlijsten en quotum voor 1960 vóór 1 januari 1960 in het bezit van het hoofdbestuur horen te zijn. Dit is niet alleen administratief van belang maar ook met het oog op onze collectieve verzekering; de leden van afdelingen, die zich niet aan dit voorschrift houden, zijn van 1 januari tot het moment waarop quotum en ledenlijst bij het Bijenhuis binnenkomen, **niet verzekerd**.

Wij doen een beroep op de leden om het de afdelingsbesturen niet nodeloos moeilijk te maken. Leg geld klaar voor de contributie of betaal die op de eerstvolgende vergadering of schrijf die over op de girorekening van de afdelingspenningmeester.

VERSPREIDE LEDEN

Vele verspreide leden gireerden reeds hun contributie. Zij, die dit nog niet deden, worden vriendelijk verzocht de contributie (f 6,50) over te schrijven op postrekening 846801 van de vereniging. Bij voorbaat dank voor uw medewerking!

Vragenrubriek

Vragen voor deze rubriek zenden aan Bijenhuis te Wageningen. Alle vragen worden zo spoedig mogelijk per brief beantwoord en daarna in het Groentje gepubliceerd.

Vraag 43:

1. Hoe kan men het beste een observatiekast, die buiten staat, de winter overhouden en op hoeveel voer?
2. Ik behandel mijn volken volgens de Aalster methode. Op 20 mei maakte ik een kunstzwerm en na 13 dagen heb ik de doppen uitgebroken. Normaal zet een volk met jonge koningin geen doppen weer op, maar ik heb nog tweemaal de doppen moeten wegbreken.
3. In het Nieuwsblad v. h. Noorden vond ik dit berichtje: De Amsterdamse familie Die-mers, die met de familie Jonkers uit Harlingen langs de Haulweg bij Harlingen zat te picknicken, werd aangevallen door een zwerm bijen. Beide echtparen en een zes-jarig dochterje werden zodanig gestoken, dat ze met spoed naar Harlingen moesten terugkeren, om zich daar onder geneeskundige behandeling te stellen.

P. K. te G.

Volk in observatiekast overwinteren. Zwermneiging met jonge koningin. Zwerm valt mensen aan?

1. Een observatiekast welke buiten staat, zal daar niet kunnen overwinteren, tenzij de omstandigheden van weer enz. buitengewoon gunstig zijn. Ik neem aan, dat hier bedoeld wordt een observatiekast met één raat, of enige raten boven elkaar. In een vertrek waar de temperatuur in de winter regelmatig op 50 graden F. wordt gehouden, kan zulks wel. Daartoe moet zoveel voer tijdig (dus vóór 1 okt.) worden toegediend, als de bijen opnemen. Bovendien moet het volk sterk zijn, nl. zoveel bijen bevatten dat alle raten flink bezet zijn.
2. Dat een volk met jonge koningin in het zelfde seizoen geen zwermneigingen meer zou vertonen, is een fabel. Onder gunstige weersomstandigheden en behoorlijke dracht kan een volk met een jonge (vroege) moer reeds na een maand weer zwermneigingen krijgen.
3. Om het berichtje in het overgelegde kranten-uitknipsel te kunnen beoordelen, zou men de omstandigheden moeten kennen waaronder het daarin vermelde drama zich heeft afgespeeld. Als regel valt een bijenzwerm geen mensen en geen dieren aan. Waarschijnlijk heeft de zwerm aanstalten gemaakt om in de onmiddellijke omgeving

neer te strijken, waardoor de mensen misschien in paniek zijn geraakt. Als men zich rustig had gehouden, zou er niets onaangenaams gebeurd zijn. S.

Vraag 44:

De vraag betreft de samenstelling, de toepassing en het winnen van koninginnemelk en is ingezonden door

S. Th. Ph. A. D. te D. H.

Samenstelling en winnen van koninginnemelk.

1. Koninginnemelk is rijk aan eiwitstoffen ($\pm 45\%$) en vrij arm aan vet. Zij bevat voorts ongeveer 20 procent suiker en verschillende vitaminen.

2. Volgens verschillende publikaties wordt inderdaad het gebruik van koninginnemelk door sommige medici voorgeschreven. Het is echter moeilijk te achterhalen, in hoeverre die publikaties wetenschappelijk verantwoord zijn en of daarbij de reclame niet een te grote rol speelt. Waarvoor dit geneesmiddel zou moeten dienen en of er vervangingsmiddelen bestaan is een vraag, welke alleen een bevoegd medicus zou kunnen beantwoorden.

3. De koninginneeel wordt weggebroken juist vóórdat zij gesloten wordt.

4. Het hangt van verschillende omstandigheden af of de bijen na het wegbreken van de koningincellen aanstonds weer nieuwe bouwen. Zowel zware dracht als invalend koud weer kunnen de zwermplannen van een volk voorlopig opschorten en daarmee zal dan ook het wederopbouwen van koninginncellen worden uit- of afgesteld. Alle kunstgrepen, welke imkers toepassen om het zwermen tegen te gaan (zoals meer ruimte geven, broed aftappen, darrenbroed verwijderen, honingvoorraad ontnemen, enz.), zullen het weder-aanzetten van doppen tegenhouden. Wenst men het aanzetten van doppen te bevorderen, dan zal dus bij ongunstig weer gevoerd moeten worden en zullen de maatregelen tot het tegengaan van zwermen moeten worden nagelaten.

Als men een volk de doppen afneemt en tevens de moer verwijderd, zal het ongetwijfeld aanstonds opnieuw doppen zetten (redcellen). Neemt men deze doppen na enige dagen wederom weg, dan zal men ramen met eitjes en jonge larven moeten inhangen om het volk gelegenheid te geven opnieuw doppen aan te zetten. Op deze wijze zou

Tot 21 jaar halve contributie

men nog een heel poosje kunnen voortgaan met het kweken van moercellen. S.

Vraag 45:

In mei, juni, september en oktober komt hier nogal roverij voor. Is daar een middel tegen?

D. R. te K.

Roverij.

Roverij is bijna altijd een gevolg van een of andere nalatigheid of fout. Mors nimmer met bijenvoer, hetzij suiker of honing, geef de bijen, als deze gevoerd moeten worden, het voedsel altijd tegen de avond. Zorg dat de bijenwoningen, korven of kasten, voor bijen niet anders toegankelijk zijn dan door de normale vliegopening. Verklein het vlieggat bij zwakkere volken. Voer jagers of afleggers (kunstmatig gemaakte zwermen) zeker niet de eerste drie dagen. Behandel de volken rustig maar snel, opdat de bijenwoningen zo spoedig mogelijk weer in normale toestand verkeren. Duld geen moerlose volken op uw stand. Zorg dat uw volken steeds voldoende voorraad voedsel hebben en wacht dus niet met voeren tot de voorraad tot de laatste druppel uitgeput is.

Een afdoend middel tegen roverij, als deze eenmaal begonnen is, is er echter niet. Met het wegnemen van de oorzaken houdt meestal ook de roverij op. Als er „zoekers” bij een bepaald volk worden waargenomen, wil het plaatsen van een reep glas voor de vliegopening nog wel eens helpen (de reep glas zó te plaatsen, dat de bijen om het glas heen moeten lopen om binnen te kunnen gaan). Ook het besmeren van de vliegopening met een sterk geurende vloeistof, wil de „zoekers” nog wel eens afleiden. Hiervoor wordt wel gebruikt een aftreksel van gagelknoppen op cognac of jenever. Dit zijn echter allemaal middeltjes, welke af en toe baat geven, maar ook dikwijls falen.

S.

Vraag 46:

Eind september verhuis ik (ongeveer 70 km ver) en de 3 bijenvolken gaan mee.

I. Moet ik de bijen eerst afvoeren? Mijn plan was de bijen de honing af te nemen en die te slingeren en de volken op 1 broedkamer te zetten.

II. Hoever mogen op de nieuwe standplaats de bijen volgens de wet van bewoonde percelen afstaan zonder armoede met de buren te krijgen?

III. Hoe kan ik het beste een bijenstal maken?

W. S. te IJ.

Verhuizing met bijen

I. De bijen behoeven vóór de verhuizing niet te worden afgevoerd. Zodra de volken een paar dagen op de nieuwe standplaats staan en de te oogsten honing afgenomen is, kan met het voeren voor de winter worden begonnen. Zij kunnen op één broedkamer overwinteren; ik zet er echter altijd een geslingerde broedkamer onder; dit is bevorderlijk voor een goede winterzit en de bijen houden de raten zuiver, zodat men daarvoor geen extra zorgen heeft.

II. Het is mij niet bekend of er in de gemeente waar u gaat wonen een verordening geldt met betrek-

king tot het plaatsen van bijenvolken. Zou dit het geval zijn, dan zult u zich daaraan moeten houden. Is dit niet het geval, plaats dan de bijen zo ver mogelijk van de woningen verwijderd en plant een snelgroeïende heg (bijv. liguster) om uw tuin of om het terrein waar uw bijenstand zich bevindt.

III. Als u de kasten op een stevige stelling plaatst, ten minste 40 centimeter van de grond, dan hebt u geen bijenstal nodig. Wenst u toch een bijenstal, lees dan eens na wat daaromtrent in het Groentje van januari 1958 (no. 1) blz. 18 is geschreven. S.

RUWE HONING

218 BESLUIT van 16 juni 1959 tot nadere wijziging van het Koninklijk besluit van 7 augustus 1925 (Stb. 352) (Honigbesluit-Warenwet).

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordracht van Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid a.i.d. d. 1 mei 1959, no. 6962, Directie Volksgezondheid, Afd. Gezondheidsbescherming;

Gelet op de artikelen 14 en 15 der Warenwet (Stb. 1935, 793) 1);

Gezien het advies van de Adviescommissie Warenwet van 9 maart 1959, no. 7349/345;

De Raad van State gehoord (advies van 26 mei 1959, no. 48);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid d.d. 9 juni 1959, No. 8710, Directie Volksgezondheid, Afd. Gezondheidsbescherming;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel I

In het besluit van 7 augustus 1925 (Stb. 352) 2) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A

In artikel 1, eerste lid, wordt in plaats van de zinsnede „in het tweede en derde lid van dit artikel” gelezen: in het tweede en vierde lid van dit artikel.

B

Artikel 1, tweede lid, wordt gelezen:

2. Met de naam „raathoni(n)g” mag uitsluitend worden aangeduid honig in de raat.

C

Aan artikel 1 wordt een nieuw lid toegevoegd, luidende:

3. Op, aan of bij de verpakking of het omhulsel van de in de leden 1 en 2 bedoelde waar, of op daarin of daarbij aanwezig(e) drukwerk of schriftuur of op plaatsen, waar die waar ten verkoop wordt uitgesteld, mogen aanduidingen, welke het woord „ruw(e)”, al of niet in samenstelling, bevatten met betrekking tot die waar, niet zijn gebezigd, tenzij deze bestaat uit de uit korven, kasten of andere bijenwoningen gesneden, gestoten of gebroken honig, welke geen bewerking of zuivering heeft ondergaan.

D

Het derde lid van artikel 1 wordt vernummerd in vierde lid.

E

In artikel 2 wordt in plaats van „Kunsthoni(n)g” gelezen: kunsthoni(n)g.

F

Artikel 8, ten 1º, wordt gelezen:

1º. andere bestanddelen, dan geïnverteerde saccharose, zetmeelstroop, massé, glucose, honig, onschadelijke geur- of smaakstoffen en kleurstoffen, bedoeld in de artikelen 1 en 10 van het Kleurstoffenbesluit (Warenwet), moeten afwezig zijn; in het bijzonder conserveermiddelen en synthetische verzoetingsmiddelen mogen niet zijn toegevoegd.

G

Artikel 9, ten 4º, wordt gelezen:

4º. het zuurgehalte mag niet hoger zijn dan overeenkomt met 5 ml normaal zuur per 100 g der waar.

H

Artikel 11, wordt gelezen:

Dit besluit kan worden aangeduid met de naam „Honigbesluit (Warenwet)”.

Artikel II

In de Bijlage, behorende bij het Honigbesluit, wordt het opschrift „zuurgraad” gewijzigd in: zuurgehalte.

Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het Staatsblad zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

Soestdijk, 16 juni 1959.

JULIANA.

De Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, VAN ROOY.

Uitgegeven de zevende juli 1959.

De Minister van Justitie, A. C. W. BEERMAN.

1) Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 22 mei 1958 (Stb. 296).

2) Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 4 juli 1949 (Stb. J 302).

TOELICHTING

Het hier vermelde Koninklijk Besluit omvat één belangrijke aanvulling en enkele onbelangrijke wijzigingen. De onbelangrijke wijzigingen mogen hier het eerst volgen; zij zijn:

- a. een, voor de bijenhouders geheel onbelangrijke redactie-wijziging betreffende de aanduiding „honig in de raat”.
- b. een eveneens voor de bijenhouders onbelangrijke, doch voor de Keuringsdiensten van Waren wel van betekenis zijnde bepaling, betreffende de in kunsthonig toegelaten kleurstoffen.
- c. een voorschrift, waardoor de term „zuurgraad” in het vervolg wordt veranderd in „zuurgehalte”.

Een voor de honighandel belangrijke aanvulling bestaat uit de bepaling, dat onder de naam „ruwe honig” in het vervolg alleen de uit korven of kasten gesneden, gestoten of gebroken honig, welke geen bewerking of zuivering heeft ondergaan, mag worden verkocht.

Dit voorschrift heeft niet alleen betrekking op de naam welke op, aan of bij de verpakking van de honig voorkomt, doch ook op de naam, welke aan de honig gegeven wordt op drukwerk of schriftuur, dat in of bij de verpakking aanwezig is of voorkomt op plaatsen, waar de honig ten verkoop wordt uitgesteld.

Het is dus in het vervolg verboden slingerhonig, lekhonig of pershonig of enige andere honig, welke enige bewerking of zuivering heeft ondergaan, onder de naam „ruwe honig” in de handel te brengen. Deze naam mag noch op de verpakking van die honig, noch op daarbij verstrekte drukwerken voorkomen.

Dr. H. W. de Boer.

AFD. WESTLAND

Op de jongste ledenvergadering van onze afdeling op 9 oktober heeft de heer A. T. van den Brink een causerie gehouden over de door hem gevolgde bedrijfsmethode. In het licht van de reacties, die de artikelen van de heer v. d. Brink in het Groentje hebben opgewekt, kon spr. enkele zgn. duistere punten volledig tot klaarheid brengen. Het hoofdprincipe van de methode-v. d. Brink is al zeer eenvoudig. Geef de bijen bij de voorjaarsdracht alleen prima uitgebouwde raten mee zonder darrencellen. Dat bij het inhangen van de kunstraat in de raten zeer grote nauwkeurigheid vereist wordt, toonde spr. aan met enig demonstratiemateriaal, nl. het verschil tussen goed en slecht ingebrachte kunstraat. Een kleine fout kan reeds afgekeurd raten ten gevolge hebben.

Ten aanzien van deze afkeuringen kon men de verzuchting van enige leden horen, dat zij wel zouden willen, dat al hun raten zo waren als nu door de heer v. d. Brink worden afgekeurd.

Al met al een zeer interessante en leerzame lezing.

PH. VAN WAASDIJK, secr.

AFD. BRUMMEN

UITSLAG HONINGKEURING

Dinsdag 6 oktober hield onze afdeling de jaarlijkse keuring van heideraat- en zomerslengerhoning. De inzending was niet groot, maar van goede kwaliteit. De heren J. F. Verhoeven en H. J. Aanholt kenden de volgende prijzen toe:

Voor heideraathoning: 1. H. J. Hagenbeek; 2. G. J. Rutten; 3. B. Steeding. Zomerslengerhoning: 1. H. J. Dekker; 2. B. A. Staal.

De wisselplaqueette werd voor de 2e keer achteréén door de heer Hagenbeek gewonnen en werd nu zijn eigendom.

Verder besprak de heer Verhoeven het reizen naar de drachtvelden in de Flevopolder. Vooral de voor- en nadelen, waarmee we rekening moeten houden als we de bijen naar de polder brengen, werden besproken.

Het was voor de aanwezige leden een leerzame avond. Steeds zijn het dezelfde leden die honing inzenden of op een vergadering komen. Als er een lezing is met film, of gratis verloting gaat het met de opkomst wat beter. Ik vraag me af, waar gaat het heen met onze bijenteelt?

Voor de oorlog had afd. Brummen een 70 leden, in de oorlogsjaren klom dit aantal tot over de 100. Nu zijn er nog een dertig over en meest oudere imkers, jongeren krijg je er niet meer bij. Wij hebben een openbare bijenstand, filmavonden voor leerlingen van scholen en voor volwassenen gehouden. Inzending levende bijen in glazen kasten op tentoonstellingen, kasten met bijen gegeven aan beginnende imkers, niets helpt.

Als een lid genoodzaakt is zijn bijen weg te doen of komt te overlijden, gaan we weer achteruit. Maar onze kern werkt door, die geeft de moed niet op; dat zijn de echten die door het mooie bijenleven gegrepen zijn.

H. J. DEKKER, secr.

AFD. ZEIST

Onder voorzitterschap van de heer J. J. Dorrestein kwam de afd. Zeist op 13 okt. bijeen om zich meer in het bijzonder bezig te houden met en te spreken over het afgelopen en het komende seizoen. In het afgelopen seizoen is er veel met de volken gereisd en we zijn in het algemeen best

AFD. BRUMMEN

Op 8 september overleed

MEESTER
HENDRIK SCHULTING

Hij was jarenlang lid van onze afdeling, waarvan de meeste tijd bestuurslid.

Hij is 82 jaar geworden. Op 78-jarige leeftijd trof hem een ernstige ziekte, waardoor hij geheel hulpeloos werd. Zijn bijen kon hij niet meer verzorgen en schonk ze weg aan onze afdelingsstand.

Een goed, humaan mens, groot natuurliefhebber, met voorliefde voor de bijenteelt, is heengegaan. Velen zullen met weemoed aan hem blijven denken. Hij ruste in vrede.

BESTUUR
AFD. BRUMMEN

tevreden. Met de demonstratiestand op Schoonoord, die het gemeentebestuur vorig jaar in het belang van de imkers heeft laten bouwen, bezit de afd. Zeist een prachtig middel om propaganda te maken. De heer Dorrestein is ook het komende jaar weer bereid belangstellenden over de bijen te vertellen. Aan de hoofden van scholen en onderwijzers zal een uitnodiging gezonden worden om zoveel mogelijk met de leerlingen eens een kijkje op Schoonoord te komen nemen.

Voor het komende seizoen werd er een commissie in het leven geroepen die tot taak heeft het reizen met de bijen te organiseren.

Het is een levendige vergadering geweest die matig bezocht werd.

H. P.

AFD. APeldoorn

GESLAAGDE HONINGKEURING

De eerste algemene ledenvergadering van dit seizoen werd op 8 oktober j.l. gehouden. De voorzitter onzer afdeling, de heer Jansonius, opende met een woord van welkom, speciaal tot enkele nieuwe leden en de pers en wierp vervolgens een terugblik op het afgelopen schitterende zomerseizoen en memoreerde verder dat het inwinteren weer zo goed als klaar is en hiermede de basis voor het volgende seizoen is gelegd. Thans komt na de praktische bevordering der bijenteelt de ontspanning in de vorm van onze altijd geanimeerde vergaderingen met lezingen, films e.d., waaraan weer door het bestuur veel aandacht is besteed. Voor deze avond was een onderlinge honingshow georganiseerd, waaraan door 16 leden werd deelgenomen, door inzending van diverse honingprodukten en was. De aandacht werd erop gevestigd dat het hier niet ging om prijzen, maar om aan te tonen dat wij als imkers een behoorlijk produkt aan de markt kunnen brengen. Voor de beoordeling was een commissie gevormd, bestaande uit de heren Leerink, Noordermeer en Groenewold. Uit hun verslag bleek, dat de meeste inzenders een behoorlijk verzorgd produkt hadden ingezonden, zowel vloeibare als raathoning, welke gehonoreerd kon worden met 100 punten. Bij de bespreking op enkele tekortkomingen, zoals het kaarsvetverschijnsel, de zuiverheid, de volte der bokalen, e.d. werd een levendige discussie gevoerd tussen de commissieleden en de vergade-

ring, waaruit voor aankomende inzenders op de nationale honingtentoonstelling waardevolle gegevens werden verkregen betreffende de verzorging van het produkt, hetgeen dan ook hoofdzakelijk het doel van deze show was.

Hierna werd overgegaan tot bespreking van de resultaten op de diverse drachtvelden. Het reizen naar de Betuwe stemde tot tevredenheid. Niet alleen een goede ontwikkeling der volken, doch ook een flink overschot aan honing. De moerasandijvie bracht buitengewone resultaten, zodat voor het volgende seizoen een veel grotere deelname wordt verwacht. Ook de dopheide stemde tot tevredenheid. Voor de struikheide was de opbrengst minder gunstig, hoewel sterkere volken voldoende opbrachten.

Na afhandeling van nog enige agenda-punten, o.a. een opwekking tot deelname aan de voor deze winter geplande beginnerscursus, en de rondvraag kon de voorzitter deze eerste vergadering in het seizoen leerzaam en geslaagd noemen. Hij dankte alle medewerkers aan de honingshow en hoopte bij een volgende gelegenheid op een grotere deelname, wenste allen wel thuis en tot ziens op de novembervergadering.

Hx.

OOGST EN DRACHT

EPE, 16 oktober 1959. — Tussen 5 en 10 augustus zijn de meeste volken van onze afd. naar de heide gegaan, die er, niet-tegenstaande de droge zomer, goed voor stond. Helaas bleef het weer te droog voor een goede oogst.

Toch mogen we niet klagen, we kregen van 10 tot 30 pond goede honing. Daarna zijn we nog met een deel der volken naar de zeeaster in de Flevopolder gegaan. Het weer was en bleef mooi, maar voor de zeeaster was het vermoedelijk wat te laat. De eerste week was de oogst betrekkelijk goed, maar de laatste 2 weken gaf de aster weinig honing. Wel hadden de volken die van heide en polder terug kwamen een mooi broednest. Ook het invoeren met suiker ging heel goed.

Alle dagen halen de bijen nog stuifmeel van de bloemen die nog niet verdroofd of bevroren zijn. 1959 is voor ons hier een goed honingjaar geweest. Eerst gaf de paardebloem ons een mooie dracht, daarna de moerasandijvie veel honing en daarna de heide met een behoorlijke dracht.

JAC. PRUIM

DEN HAAG, Duinrand ten Zuiden van de Scheveningse haven, 19 oktober 1959. — Het buitje regen, waarnaar we in de eerste helft van september zo gretig uitzagen, is niet gekomen. In verband hiermede is er na 8 september hier geen zware dracht meer geweest. Tot 24 september werd de sneeuwbes echter nog wel bevroren, maar steeds in afnemende mate. De oogst was voor deze streek buitengewoon goed. Een paar volken, welke eigenlijk bestemd waren geweest voor de reis naar de zeeaster doch thuis hadden moeten blijven als gevolg van de ons voor het betreffende drachtveld opgelegde beperking, leverden elk ruim 30 pond uitsluitend uit de bovenkamer. Ook de afleggerijven hadden nog een behoorlijk overschot. Het was voor deze duinstrook een goed honingjaar, zoals we het hier maar zelden meemaken. De volken zijn nu „ingewinterd”, maar er wordt nog steeds volop stuifmeel gehaald en er is nog vrij veel broed aanwezig. De moeren leggen zelfs nog, ook van die volken, welke niet gevoerd zijn. De bruidsluier bloeit nog prachtig en tal van na-jaarsbloemen in de stadstuinjes, vooral de aster-soorten, worden druk bevroren. Met de eigenlijke duinflora is het echter zo goed als gedaan.

F. SLOT

SPEURBIJTJES

TE KOOP Raathoning, prijzen f 1,75 tot f 2,25. C. van Holland, Rulseveen 8, Veenendaal.

TE KOOP GEVRAAGD: zeeasterhoning. Brieven met prijs en kwantum aan W. van 't Land, Honingzemerij, Barneveld.

TE KOOP GEVRAAGD: 10 enkelwandige bijenkasten, simplex maat. B. A. Staal, Zutphensestraat 135, Brummen.

TE KOOP AANGEBODEN: Koolzaad-, Klaver-, Heide-, en Bockweithoning. Bijenstand „De Bijenkorf”, Faas Ellaslaan 10, Baarn.

TE KOOP: prima slingerhoning van koolzaad, moerasandijvie en heide. GEVRAAGD: ruwe en zuivere bijenwas. — H. Brulleman, Zandpad, Breukelen, tel. 0 3462-303. Van ouds bekend.

TE KOOP: 40-50 prima ingewinterde bijenvolken in 6-, 8- of 10-raamkasten. Ook deze soorten lege kasten te koop. Dorpsstraat 45, Veldhoven.